БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 22 (7052)
ЯНВАРИИН 27
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд—үндэр ургасын үндэһэ һуури мүн

Манай республикын ажалшад болохоёо байгаа һунгалтые ажалай амжалтаар угтахые хүсэн, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Мүнөө үедэ колхознигууд, машинно-тракторна станцинууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй хабарай тарилгада эрхим һайнаар бэлэдхэхын, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө ехэ хүдэлмэри хэжэ байна.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой тариашад, малшад механизаторнуудтай хамта хүдэлмэрилжэ, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые дам саашадань хүгжөөн дэбжээхэ тухай парти, правительствын табиһан зорилгые болотоор бэелүүлхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэжэ эхилһэн, мүнөө хэжэшье байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуу мянга гаран гектар шэнэ газар хахалан элдүүрилэгдээ һэн. Түрүү колхозууд ороoһото, тэжээлэй, силоснэ, овощной культурануудай һайн ургаса абаа. Тэдээндэ МТС-үүд горьтой туһаламжа үзүүлһэн байна. Түнхэнэй аймагай олон колхозууд ороoһото культурануудай һаян ургаса хуряагаа. Мүн Байкало-Кударын аймагай Кабанскын МТС-эй нүхэр Франчугай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада элдүүрилһэн газарһаа дунда зэргээр 9,5 центнер ургаса абаа. Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой нүхэр Яковлевай хүтэлбэрилдэг огородно бригада овощной культурануудай ехэ ургаса абаһан байна. Агрономическа наукануудай заабаринуудые бэелүүлэн, түрүү арга дүршэлнүүдые хэрэглэһэнэй ашаар, эдэ түрүүшүүл иимэ амжалта туйлаа юм.

Газартаряалангай культурые дээшэлүүлээгүй һаа, тарианажалые саашадань хүгжөөгөөгүй һаа, малажалдахи гээгдэлые усадхахын аргагүй гэжэ парти, правительство заадаг. Тиимэһээ малажалые хүгжөөлгэ, илангаяа наран, нарибтар ноoһотой хони үсхэбэрилгэ, малда тэжээлэй база байгуулга хадаа тарианажалые эрид дэбжүүлхэ эрилтэ табина. Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургаса дээшэлүүлхын тулада агрономическа наукын эрилтэнүүдые бэелүүлжэ, түрүү арга хэрэглэхэ шухала. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга хадаа эдэ эрилтэнүүдэй нэгэнииинь мүн. Полинууд дээрэ саһа тогтоолго, газарые үтэгжүүлтэ гээшэ ургасые нилээд дээшэлүүлдэг арга юм. Манай республикын суута полевод Серапион Кириллович Киселёвой олон жэлэй дүй дүршэл энээниие эли тодоор гэршэлнэ. Арба гаран жэл соо Серапион Кириллович Киселёв ходо һайн ургаса абажа байна.

Манай эндэхи эрхэ байдалда газарай хүрьһэндэ шииг нойто шадаал һаа ехээр бариха гээшэ айхабтар ехэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, зунай түрүүшын хахадта бороогой багаар ородог хадань шииг нойтоной түлөө тэмсэл үнэндөө баян ургасын түлөө тэмсэл мүн болоно. Шииг нойто бариха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдагбди. Энэмнай ургасада айхабтар ехэ удхашанартай юм. Тиимэһээ ороһон бороое газарай хүрьһэндэ шэнгээхын түлөө оролдодогбди гэжэ колхозой эрдэмтэ Т. С. Мальцев хэлэдэг байна. Тиимэ хадань ороһон саһые үбэлдөө полинууд дээрээ тогтоогоод, хабар хайлажа эхилхэдэнь бултыень газарай хүрьһэндэ шэнгээхэ ёһотойбди. Мүнөө үбэл хаа хаанагүй ехэ саһан ороо. Теэд, саһа тогтоохо хүдэлмэри саг соогоо эхилэгдээгүй. Олон колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, зарим агрономууд саһа тогтоохо хүдэлмэриие тоодоггүй, ябуулдагшьегүй, тиигээд ургасын муу байхада бороо бага ороо гэжэ шалтаг баридаг заншалтай. Яруунын аймагай Сосновско, Эгэтын МТС-үүдэй харьяата зарим колхозуудта полинууд дээрэ саһа тогтоохо, наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй шахуу. Мүн Заиграйн аймагай зарим колхозуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд мууса бэелүүлэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай республика дотор шэнэ газар ехээр хахалан элдүүрилэгдээ. Энэ газарнай шииг нойтотой байгаа хадаа ехэл ургаса үгэхэ болоно. Тиимэһээ колхозууд, машинно-тракторна станцинууд, тэдэнэй агрономууд шэнэ хахалагдаһан газар дээрэ саһа тогтоохо хүдэлмэридэ илангаяа ехэ анхарал табиха уялгатай. Республикынгаа МТС-үүд соо шэнэ газар эгээл ехээр хахалһан Цаган-Усанай МТС энэ хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулжа байна.

Нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэдэ ургаса хараа байса дээшэлдэг. Фермэнүүд, гүүртэнүүд, отарануудай наг шэбхые полинууд, сабшалан дээрэ зөөхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхидхэгдэхэ ёһотой. Энээнтэй хамта, мүн колхозууд «Сельхозснабай» республиканска конторһоо минеральна үтэгжүүлгэ саг соонь зөөжэ абаашаха зэргэтэй. Овощной культурануудта үтэгжүүлгэ бүришье ехээр хэрэглэгдэдэг. Тиимын тула колхозуудай огородно бригаданууд наг шэбхэ бэлэдхэхэ, огородой поли дээрэ шэрэхэ хүдэлмэри мүнөө үедэ үргэнөөр ябуулха уялгатай. Мүн рассадануудые ургуулха горшоогхонууд мүнөө олоор хэгдэжэ байха ёһотой.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга үнгэргэхэ хэрэгтэ агрономууд ехэ үүргэтэй. Эдэнэр хаа хаанагүй энэ хүдэлмэри эмхидхэхэ, колхознигууд болон механизаторнуудта энэ хэмжээ-ябуулгын аша туһатай байһые ойлгуулха, тэдэнэртэ туһалха уялгатай.

Машинно-тракторна станцинууд, колхозууд болон совхозууд хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэхын тулада зохихо хэмжээ абаха, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые ёһо тэдыгээр бэшэ, харин һайнаар үнгэргэхэ, үрэһэ хүрэнгэ бүримүһэн бэлдэхэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

Кремлёвско Ехэ Ордон соо студентнүүдэй бал болобо

Студентнүүдэй амаралта эхилбэ. Хүбүүд, басагад амаралтаяа һонирхолтойгоор, хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэхэнь. Московско студентнүүд Ленинград, Киев городуудта экскурсяар ошохонь. Тэдэнэрэй олонхинь туристска аяншалгануудта ябаха, спортивна мүрысөөнүүдтэ хабаадаха юм. Уранзохёолшод, искусствын ажал-ябуулагшад болон үйлэдбэриин новаторнуудтай уулзалга болохо байна. Столицын дээдэ һургуулинуудай олон мянган һурагшад театрнууд болон концертнэ залнуудта ошохо юм.

Москвагай студентнүүд амаралтынгаа түрүүшын үдэрые һонирхолтойгоор угтаба: январиин 23-най үдэшэ Кремлёвско Ехэ Ордон соо бал болоһон байна. Тэрэ балда 3 мянга шахуу хүбүүд, басагад суглараа. Московско дээдэ һургуулинуудта һуралсажа байгаа арадай демократиин оронуудай залуушуулай түлөөлэгшэд балда мүн лэ байлсаа.

ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь Н. С. Агафонов хүбүүд, басагадые амаршалаа. Экзаменаа амжалтатайгаар бариһантайнь дашарамдуулан нүхэр Агафонов студентнүүдые амаршалаад, эрдэм номоо бүри һайнаар шудалхын тулада эрхимээр амархыень тэдэнэртэ хүсэбэ.

Ордонгой бүхы залнуудта олон часай турша соо зугаа наадан үргэлжэлөө. Залуушуул комсомольско дуунуудые дуулаһан, вальсын хүгжэм доро танцеваlһан байна. Тэдэнэр элдэб наада зугаа эмхидхэлгэдэ хабаадалсаа. Хүгжэм хаа хаанагүй зэдэлээ.

Студентнүүд Кремлиин үзэсхэлэн гоё юумэнүүдые: буугай палата болон һүмэнүүдые хаража ехээр һонирхоһон байна.

Столицын искусствын мастернууд балда хабаадагшадта зорюулжа һайндэрэй ехэ концерт табяа.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай ба Германиин хоорондохи дайнай байдалые зогсоохо тухай

1941 оной июниин 22-то гитлеровскэ Германиин харата муухайгаар доботолон ороһоной эсэстэ Советскэ Союз Германитай дайнай байдалтай болоһон байна. Советскэ арад хадаа антигитлеровскэ коалициин оронуудай арадуудтай хамта шэн зоригтойгоор тэмсэжэ, гитлеровскэ булимтарагшадые бута сохиһон ба Европын арадуудые, тэрэ тоодо германска арадые фашистска дарлалтаһаа сүлөөлһэн байна. Нэгэдэмэл, эб найрамдалда дуратай ба демократическа гүрэн боложо Германиин саашадаа хүгжэхэ зам 1945 ондо Потсдамска конференци дээрэ тодорхойлогдоһон ба Германитай эбэй договор баталха шухала гэжэ тоологдоһон байгаа.

Германитай дайн байлдаанай зогсоогдоһонһоо хойшо 10 шахуу жэлэй үнгэрөөд байхада, Германиин хоёр хуби боложо таһаранги зангаараа ба эбэй договоргүй байһан ябадалые, германска арадай бусад арадуудтай тэгшэ эрхэгүй зангаараа байһан ябадалые таарамжагүй гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тоолоно.

Баруун Германиие дахин зэбсэглэхэ, тэрэниие сэрэгэй агрессивнэ бүлэглэлнүүдтэ хабаадуулха гэжэ Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин ба Францийн баримталдаг политика лондонско ба парижска хэлсээнүүдһээ элеэр харагдана. Энэнь эб найрамдалда дуратай ба демократическа үндэһэ һуури дээрэ Германиие һөөргэнь нэгэдүүлхын ба Германитай эбэй договор баталха талаар үгэеэ ойлголсохын аргагүй болгоһон байна гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэнэ.

Суверенитедэй ба тэгшэ эрхын принципүүдые мэдэрэн Советскэ Союзай ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи хани харилсаануудые бэхижүүлхые ба хүгжөөхые шухала гэжэ тоолоод, Германска Демократическа Республикын Правительствын һанамжые анхаралдаа абан, Зүүншье, мүн Барууншье Германиин хүн зоной интересүүдые хараадаа абан,

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум энэ Указаараа иигэжэ соносхоно:

1. Советскэ Союзай ба Германиин хоорондохи дайнай байдал зогсоогдоод, тэдэнэй хоорондо эбэй ёһоной харилсаанууд тогтоогдобо.

2. Дайсан харша гүрэнэй гражданин гэжэ тоолоод, германска гражданинуудта дайнтай дашарамдуулагдан хэгдэдэг байһан юридическэ хизаарлалтанууд болюулагдаба.

3. Германитай дайнай байдалые зогсоохо тухай хэгдэһэн соносхол бүхы Германи тушаа дүрбэн гүрэнэй хоорондо баталагдаһан уласхоорондын хэлсээнүүдээр Германида даалгагдаһан уялгануудые хубилгахагүй, Советскэ Союзай эрхэ ба уялганuудта хамаадахагүй байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 оной январиин 25.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые регистрацилга

Российска Федераци дотор РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые регистрацилга политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда эхилбэ.

Москва городой һунгуулиин Дзержинскэ округой һунгуулиин комисси **Николай Александрович Булганиние** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилха тогтоол баталан абаба.

Свердловск городой һунгуулиин Кагановическо округой һунгуулиин окружной комиссиин шиидхэбэреэр **Лазарь Моисеевич Каганович** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилагдаа.

Москва городой һунгуулиин Ленинградска округой һунгуулиин окружной комиссиин заседани дээрэ **Георгий Максимилианович Маленковые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилха тогтоол баталан абтаба.

Москва городой һунгуулиин Молотовско округой һунгуулиин окружной комисси **Вячеслав Михайлович Молотовые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилха гэжэ тогтообо.

Ленинград городой һунгуулиин Кировскэ округой һунгуулиин окружной комиссиин заседани дээрэ **Михаил Георгиевич Первухин** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилагдаа.

Москва городой һунгуулиин Калининска округой һунгуулиин окружной комисси **Никита Сергеевич Хрущевые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилха тогтоол баталан абаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн **Андрей Андреевич Андреев** Новосибирск городой һунгуулиин Октябрьска округто регистрацилагдаа.

Челябинск городой һунгуулиин Кировскэ округой һунгуулиин окружной комисси СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Иван Федорович Тевосяние** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилаа.

«Главприморрыбпромой» загаһа барилгын шхунын капитан **Николай Константинович Плотников** Приморско хизаарай һунгуулиин Сучанска округто РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилагдаа.

Амурска областьдо Кировэй нэрэмжэтэ колхозой агроном **Надежда Петровна Марченко** һунгуулиин Благовещенскэ округой һунгуулиин окружной комиссида РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар регистрацилагдаа.

Аймагай Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ

ОРЛИК. Ахын аймагай колхозууд, МТС-үүд, предприятинууд ба эмхи зургаануудаар һунгалтын урда тээхи суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Ажалшад өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэдые аймагай Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлнэ.

Аймагай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй айкомой секретарь **Даша Дашиевич Ошоров** дэбжүүлэгдэһэн байна.

Эрхим дархан **Нанзад Жамсаевич Самбяловые** «Улаан Шулуута» колхозой гэшүүд өөһэдынгөө зүгһөө аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дурадхаба.

Тэрэшэлэн түрүү врач **Тамара Ивановна Черкасовае** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна. «Улаан Шулуута» колхозой гэшүүд финансова хүдэлмэрилэгшэ **Еши Цыренович Ирхеевые** дэбжүүлээ.

ТАРБАГАТАЙ. Евдокия Григорьевна Тимофеева үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1369 литр һү һаажа, амжалта туйлаһанайнгаа түлөө хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан байна. «Победа» колхозой гэшүүд өөрынгөө түрүү һаалишан **Евдокия Григорьевна Тимофеевае** аймагай Соведэй депутадта кандидат болгон дэбжүүлбэ.

Аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд һунгалтын урда тээхи суглаа үнгэргэжэ, һунгуулиин № 1 Тарбагатайн округһоо эрхим врач **Вера Ивановна Чебунинае** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Тарбагатайн МТС-эй механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад аймсоведэй депутадта кандидадаар МТС-эйнгээ директор **Абрам Аронович Тантиевский** гэгшые дэбжүүлһэн байна.

СЭЛЭНГЭ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд аймагай Соведэй депутадта кандидадаар хүдөө ажахын түрүүшүүлэй Бүхэроссийскэ зүблөөндэ хабаадалсаһан, республикын суута һаалишан **Долгоржап Цырендоржиевае** дэбжүүлбэ. Галуута-Нуурай рудоуправлениин 2-дохи шахтын коллектив шахтынгаа түрүү врубмашинист **Гомбосурун Айсуевые** дэбжүүлээ.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Сталинай нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын түрүү һаалишан **Ц. Г. Жамбалова,** Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон **Г. Г. Бальжиева,** Гусиное Озеро станциин дэргэдэхи паровозно депогой машинист **В. Е. Бухарев,** Селендумын МТС-эй главна зоотехник **В. А. Фомин,** аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Д. Ц. Баирбиликтуев,** КПСС-эй айкомой секретарьнууд **Б. С. Семенов,** **Н. Ф. Тихоненко** болон бусад дэбжүүлэгдээ.

БАЙКАЛО-КУДАРА. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ эршэтэйгээр ябажа байна. Колхознигууд, механизаторнууд, Байгалай загаһашад болон аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад аймсоведэй депутадуудта кандидадуудаар эрхим хүнүүдээ дэбжүүлнэ.

Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд һунгуулиин Никольско округһоо Кабанскын МТС-эй солото комбайнер нүхэр **П. А. Метешевые** аймсоведэй депутадта кандидат болгон дэбжүүлбэ.

«Путь к коммунизму» колхозой гэшүүд һунгуулиин Хандалиин округһоо артелиингээ түрүүлэгшэ нүхэр **Х. Р. Маласовые** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой **Н. Е. Конева,** Ждановай нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан **А. Я. Болдакова,** Маленковой нэрэмжэтэ колхозой загаһа барилгын бригадын бригадир **П. К. Муравьев** болон бусад аймсоведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэбэ.

Аймагай Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ үргэлжэлһөөр.

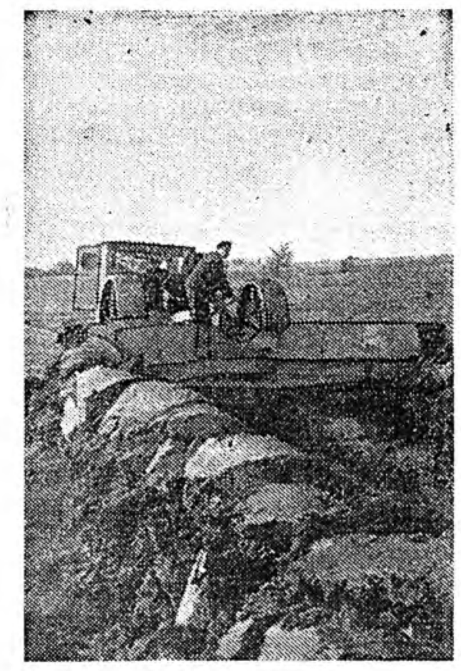

Литовско ССР. «ЛКА-2» маркын шэнэ канавокопатель Ширвинтскэ районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо туршагдаба. Энэ канавокопатель ой модоной ажахын ленинградска Центральна научно-шэнжэлэлгын институтда зохёогдоод, Сталинай нэрэмжэтэ харгын машинануудые бүтээлгын Кременчугска заводто бүтээн гаргагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ЛКА-2» гэжэ шэнэ канавокопатель туршагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ехэ стадион баригдахань

Москва мүрэнэй нахидта, Ленинскэ хадануудай хаяада орон соо ехэ гэгшын стадион бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилбэ. Бүхэсоюзна болон уласхоорондын мүрысөөнүүдые үнгэргэхөөр хараалагдаһан хэдэ хэдэн спортивна барилганууд тэндэ баригдаха юм. Стадион 160 гаран гектар талмай эзэлхэ байна.

Урилдалгын харгытай, хүнгэн атлетигүүдэй мүрысэхэ секторнүүдтэй, мүн 100 хүнэй багтаха трибунануудтай футбольно талмай спортивна шэнэ барилгын тэг дунда байха юм. Волейбольно, баскетбольно, теннисэ талмайнуудтай, хоккейгээр, фигурна һолжоролгоор наадахын тулада хэмэл мүльһэтэй катогтой стадион мүн тэндэ хэгдэхэ юм. Энэ стадионой трибунануудта 20 мянган хүн багтаха байна.

Тамаралгын ба уһанда һүрэлгын нээмэл бассейн, гимнастикаар, барилдалгаар, боксоор, хүндэ юумэнүүдые үргэлгөөр, мүн спортоор бусад мүрысөөнүүдые үнгэргэхын тулада хушалтатай зал баригдаха юм. Тэндэ мүрысөөнүүдэй болоходо нэгэн доро 35 мянга шахуу хүн хараха аргатай болохо юм.

Стадионууд болон бассейнэнүүдэй трибунануудай доодо таладань тренировочно залнууд, хубсаһа үлгэдэг газар, душ, врачебнэ кабинедүүд, ресторанууд болон буфедүүд байха юм.

Болбосон түхэлтэй болгохо ба сэсэг ногоо тариха талаар стадионой территори дээрэ ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Олон мянган модод, мүн гоёолтын жэжэшье модод һуулгагдахаар, газонууд болон сэсэрлигүүд хэгдэхээр хараалагдана.

СССР-эй литературын академиин гэшүүд-корреспондентнүүд А. Ф. Хряков, М. Е. Рожин, Н. Н. Уллас, инженер-конструктор В. Н. Насонов гэгшэд энэ ехэ стадионой проектые зохёожо байна.

Шэнэ газар ашаглажа байһан районуудта хэрэглэгдэхэ сеялкэнүүд

КИРОВОГРАД, январиин 25. (ТАСС). Хүдөө ажахын машина бүтээлгын «Красная Звезда» гэжэ заводой коллектив энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда шэнэ газар ашаглажа байһан районуудта 14 мянган сеялкэ бүтээн гаргаха ёһотой юм. Энэ захилыень дүүргэлтэ болгон Казахстанда, Алтайда түрүүшын нэгэ мянган машина эльгээгдээ. Һайжаруулагдаһан конструкциин дисковой ба нарин рядтай сеялкэ үшөө нэгэ эшелон эльгээгдэбэ.

РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1954 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай

РСФСР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэл

1954 ондо РСФСР-эй республиканска болон нютагай промышленностиин, хүдөө ажахын ба транспортын хүгжэлтэ, капитальна барилгын ургалта, эд товарай эрьесэ, коммунальна ажахын хүгжэлтэ, хүдэлмэришэд болон албахаатшадай олошоролго ба культурна байгуулалта иимэ тоо мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I.

РСФСР-эй республиканска болон нютагай промышленностиин 1954 оной **валовой продукци** үйлэдбэрилгын түсэб 104 процент дүүргэгдэә.

Зарим министерствонүүд болон ведомствонүүд промышленностиин валовой продукци үйлэдбэрилгын жэлэй түсэбые иимээр дүүргээ:

	1954 ондо жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерство	106
РСФСР-эй Түлишын промышленностиин министерство	100,3
РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство	104
РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство	96
РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнуудай министерство	104
РСФСР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство	103
РСФСР-эй Мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство	98
РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министерство	101
РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгын министерствын промышленна предприятинууд	110
РСФСР-эй Коммунальна ажахын министерствын промышленна предприятинууд	105
РСФСР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд	107
РСФСР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын промышленна предприятинууд	112
РСФСР-эй Олзоборилгын коопераци	105

1954 ондо РСФСР-эй республиканска болон нютагай промышленностиин валовой продукци 1953 онтой жэшэбэл 12 процентээр, 1950 онтой жэшэбэл 60 процентээр дээшэлээ. 1954 ондо РСФСР-эй нютагай промышленностиин болон олзоборилгын кооперациин валовой продукци 1950 онтой жэшэбэл 75 процентээр дээшэлээ (сасуулжа үзэһэн предприятинуудаараа). Энэ хадаа табадахи табан жэлэй түсэбэй ёһоор нютагай промышленностиин болон олзоборилгын кооперациин үйлэдбэриин ургалтын 50 процентээр болзорһоон урид, дүрбэн жэлдэ дүүргэгдэһэниие гэршэлнэ.

1954 ондо промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэб олон зүйлнүүдээр үлүүлэн дүүргэгдээ.

Үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые: хлопчатобумажна ба улһан бүдүүдые, оёдолой зүйлнүүдые, арһан ба резинэ гутал, дотор хубсаһа, тюле-гардинна зүйлнүүдые, ковёрнуудые ба ковёр мэтэ зүйлнүүдые, пианина болон рояльнууд, патефонууд, гармонинууд болон баяануудые, шаажан амһартануудые, колбасна зүйлнүүдые, мяханай полуфабрикадуудые, мяхаар болон загаһаар хэгдэһэн консервэнүүдые, кондитерска ба макаронно зүйлнүүдые, виноградаар ба жэмэсээр нэрэһэн архи, дрожжи, мороженно болон бусад эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай зүйлнүүдые РСФСР-эй республиканска болон нютагай промышленность жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур гаргаһан байна.

Хүдөө ажахын машинануудые, гипс, зөөлэн хушалга, барилгын железобетонно болон гипсээр хэгдэһэн детальнуудые, электромоторнуудые, металл отолдог станогуудые, шулуугаар хэгдэһэн блогуудые болон промышленна бусад зүйлэй продуктнуудые үйлэдбэрилгын жэлэй түсэб тэрэшэлэн үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гэхэтэй хамта, зарим министерствонүүд болон олзоборилгын коопераци элдэб зүйлэй промышленна продукци үйлэдбэрилхэ 1954 оной түсэбые дүүргэжэ шадаагүй. Жэшээнь, РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерство мебель, тэргэ болон повозконуудые, үхибүүдэй велосипед, гэрэй хэрэглэлэй холодильнигуудые, металлическа амһартануудые, проволокын хадааһануудые, скобяной зүйлнүүдые, лофомобильнуудые, хара металлнуудай прокадуудые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө дүүргээгүй; РСФСР-эй Түлишын промышленностиин министерство—торф абаха ба нүүрһэнэй брикетэнүүдые бүтээн гаргаха түсэбые; РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство—хирпиисэ, зөөлэн хушалга, полдо дэбдихэ керамическа плиткануудые, үнгэлэлгын плиткануудые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбые; РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство — барилгын модо ба түлеэ зөөлгын, стандартна гэрнүүдые бариха, пиломатериалнууд болон үргэн колейтэй түмэр замда хэрэглэгдэхэ шпалануудые үйлэдбэрилгын түсэбые дүүргээгүй. РСФСР-эй Мяханай ба һүнэй продуктнуудые үйлэдбэрилгын промышленностиин министерство—мяха болон малай тоһо үйлэдбэрилхэ түсэбөө; РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министерство — загаһа бариха түсэбөө мүн дүүргэжэ шадаагүй. Олзоборилгын коопераци — торгон бүд, оймһоной зүйлнүүдые, трикотажна гадар хубсаһан, арһан ба һэеы гуталнуудые, ажахыда хэрэглэгдэхэ аргамжануудые, скобяной зүйлнүүдые, мебельнүүдые, юумэ угаадаг машинануудые, металлическа амһартануудые, радиоприёмнигуудые, канифоли гэхэ мэтэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха түсэбөө хүсэд дүүргээгүй.

Шухала бэшэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, шухала продукцинуудые үйлэдбэрилгын түсэбые дүүргэнгүйгөөр РСФСР-эй хэдэ хэдэн министерствонүүд болон ведомствонүүд гүрэндэ гарза хохидол ушаруулна. Нютагай болон кооперативна промышленностиин предприятинууд муу шанартай, хуушаршаһан түхэлэй продукци гаргадаг ба эд товарай шэнжые эрид һайжаруулхын түлөө хэмжээ абадаггүй байна. Зарим газарта муу шанартай мебельнүүдые, амһартануудые, оёдолой болон трикотажна зүйлнүүдые бүтээн гаргаһаар. Нютагай промышленностиин болон олзоборилгын кооперациин мастерскойнуудта арад зоной эрилтые дүүрэнээр хангахын түлөө тэмсэнэгүй.

Республиканска болон нютагай бүхы промышленностиин талаар үйлэдбэриин түсэб дүүргэгдэһэн болобошье, РСФСР-эй Нютагай промышленностиин министерствын, РСФСР-эй Түлишын промышленностиин министерствын, РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министерствын ба РСФСР-эй Олзоборилгын кооперациин олохон предприятинуудта продукци бүтээн гаргалгын даалгабаринууд хүсэд дүүргэгдээгүй.

Промышленностиин хүдэлмэридэхи гол дутагдалнуудынь юун байгааб гэхэдэ, үйлэдбэриин эмхидхэлэй хангалтагүй байһан дээрэһээ нилээд олон промышленна предприятинууд нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилөөгүй, ехэ хэмжээнэй продукциие һарын һүүлдэ үйлэдбэрилэн гаргажа, гаргаша һарын эхиндэ продукци бүтээлгээ багадхадаг байгаа; ингэжэ жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилдэгһөө боложо хүдэлмэрилэгшэд болон түхеэрэлгэнүүдынь мини байдаг, түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олошордог, хүдэлмэриин сагһаа гадуур ажаллагшадта ехэ хэмжээнэй мүнгэн түлэгдэдэг, салин хүлһэнэй фондонь үлүүлэн гаргашалагдадаг, үйлэдбэридэ голодоһо ехээр гаргагдадаг ба продукциин өөрын үнэ дээшэлдэг байна.

Зарим областьнуудта нютагай промышленность болон олзоборилгын коопераци гүрэнэй түсэбые гүйсэд дүүргэхэ даалгабаринуудые бэелүүлжэ шадаагүй. Кемеровскэ областиин нютагай промышленность валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые 77 процент дүүргэә; хирпиисэ, извёстко, арһан гутал, мебельнүүдые болон бэшэшье промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Ивановска болон Тульска областьнуудай нютагай промышленностьнууд валовой продукци үйлэдбэрилгын жэлэй түсэбые болон шухала зүйлнүүдые гаргаха даалгабаринуудаа дүүргээгүй байнаа. Валовой продукци бүтээн гаргалгын болон арад зоной хэрэглэхэ олохон зүйлэй эд товарые үйлэдбэрилхэ түсэбөө Новосибирскэ, Арзамаска, Липецкэ областьнуудай олзоборилгын кооперацинууд дүүргээгүй.

II.

1954 ондо промышленна товарнуудай шухалын шухала зүйлнүүдые РСФСР-эй республиканска болон нютагай промышленностиин үйлэдбэрилгэ 1953 онтой сасуулхада иимээр дээшэлээ:

	1953 онтой сасуулхада 1954 ондо процентээр
Хирпиисэ	114
Хирпиисые һэлгэхэ материал	123
Извёстко	107
Гипс	107
Мел	108
Үнгэлэлгын плиткэнүүд	129
Гипсовэ плитанууд болон блогууд	134
Барилгын железобетонно детальнууд	142
Толь	111
Пиломатериалнууд	112
Хара металлнуудай прокадууд	110
Нүүрһэ	103
Стандартна гэрнүүд	122
Хүдөө ажахын машинанууд	3 дахин
Тэргэнүүд болон повозконууд	110
Парниково раманууд	2 дахин
Металл отолдог станогууд	104
Электромоторнууд	2 дахин
Слесарно-монтажна инструментнүүд	118
Проволокын хадааһанууд	105
Хлопчатобумажна бүдүүд	105
Ноохон бүд	109
Улһан бүд	103
Торгон бүд	173
Оёмол зүйлнүүд	120
Гадар хубсаһанай трикотаж	114
Дотор хубсаһанай трикотаж	117
Оймһон	107
Арһан гутал	106
Валенканууд	114
Тюле-гардинна зүйлнүүд	147
Мебель	123
Багашуулай велосипедүүд	110
Пианина болон рояльнууд	116
Гармонинууд, баянаууд болон аккордеонууд	123
Патефонууд	112
Радиоприёмнигууд	2,4 дахин
Хара шэрэм амһартанууд	115
Шаажан гүйлгэһэн шэрэм амһартанууд	130
Сайр гүйлгэһэн түмэр амһартанууд	124
Аллюминиевэ амһартанууд	161
Шаажан амһартанууд	116
Гэрэй холодильнигууд	142
Керосинканууд болон керогазуудд	131
Металлическа оронууд	124
Чемоданууд	140
Һурагшадай тетрадьнууд	118
Бэшэлгын машинканууд	109
Мяхан	104
Колбасна зүйлнүүд	113
Загаһа барилга	113
Консервэ	107
Сэбэр һүнэй продукци	110
Сыр	122
Малай тоһон	103
Ургамалай тоһон	121
Кондитерска зүйлнүүд	105
Макаронно зүйлнүүд	114
Виноградна архи	117
Пивэ	104
Алкогольно бэшэ ундანууд	120
Дрожжи	111
Витаминууд	113

Республиканска болон нютагай промышленностиин предприятинуудта үйлэдбэрилэн гаргагдадаг зүйлнүүдэй ассортимент һайжараа, хүн зоной үлэмжэ ехээр хэрэглэдэг товарнуудые таргалга 1954 ондо нилээд дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, 1953 онойхитой сасуулхада хлопчатобумажна бүд үйлэдбэрилгын 5 процент ургаһантай хамта, сатин гаргалга—14 процентээр, эрээн соохор бүд —19 процентээр, мебель гоёодог бүд—18 процентээр дээшэлээ. Лён бүдүүдые үйлэдбэрилгын 3 процентээр дээшэлхэтэй хамта сагаан ба нарин шэрүүбтэр полотнонуудые гаргалга 27 процентээр дээшэлээ. Ноохон бүд үйлэдбэрилгын 9 процентээр ургахатай хамта нарин сэмбэ гаргалга 30 процентээр дээшэлээ. Гадар хубсаһанай трикотаж үйлэдбэрилгын 14 процентээр ургахатай хамта сэбэр ноохон трикотаж гаргалга 75 процентээр ба ноохолиг трикотаж 22 процентээр дээшэлһэн байна. Дотор хубсаһанай трикотаж үйлэдбэрилгын 17 процент дээшэлхэтэй хамта дотор торгон хубсаһанай трикотаж 22 процентээр, хээтэй дотор хубсаһанай трикотаж 35 процентээр, һамнагдаһан полотногоор хэгдэһэн трикотаж 62 процентээр дээшэлһэн байна. Оймһо оёлгын 7 процентээр дээшэлһэн байгаа һаа, резинэ утаһатай оймһо үйлэдбэрилгэ—5 дахин, гоёогдомол утаһатай, хээтэй оймһо оёлго —2 дахин, ноохон ба ноохолиг утаһаар оёһон оймһонууд—21 процентээр нэмэһэн байна. Арһан гуталнуудые үйлэдбэрилгэ 6 процентээр ургаһан байгаа һаа, рантатай гуталнуудые оёлго—18 процентээр, модельнэ гутал оёлго—19 процентээр дээшэлээ.

Нютагай промышленность болон олзоборилгын коопераци мүнөө үедэ һүри хаядаг кранова машинануудые, сасадаг машинануудые, уһа хадагалдаг металлическа баагуудые, стационарна резервуарнуудые, шарова клапануудые, заправка хэдэг тэргэнүүдые, хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг болоо. Шэнэ ба боро газар ашаглажа байһан районуудта хүдөө ажахын эдэ мэтэ хэрэгсэлнүүдэй ехэнхинь эльгээгдэнэ. Сортировконуудые, корнеплод хэршэдэг машинануудые, нэгэ тогоотой кухни, эдеэ шанаха тогоонуудые болон бусад хэрэгсэлнүүдые ехээр гаргажа тэндэ эльгээнэ.

1954 ондо РСФСР-эй республиканска болон нютагай промышленностиин предприятинуудта түхеэрэлтэнүүдые ашаглалга зарим тэды һайжараа. 1954 ондо РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнуудай министерствын предприятинуудта 1953 онтой жэшэбэл хлопчатобумажна, ноохо ба лён үйлэдбэрилдэг промышленностьда утаһа ээрэлгын машинанууд болон станогуудай бүтээсэ ехэ болоо. РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын хирпиисын заводуудта сырецэй пластическа формовкын түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилдэг прессүүдэй халаанай бүтээсэ 1954 ондо 1953 онойхиһоо нилээд дээшэлһэн ба нэгэ кубическа метр пеэшэнһээ хирпиисэ гаргалга ехэ болоһон, камерна сушилкануудта хирпиисэнүүдые хатаалгын болзор хороогдоһон байна. Гэбэшье, 1954 ондо хирпиисын заводуудта түсэбэй ёһоор, түхеэрэлтэнүүдэй бүтээсэ дээшэлжэ шадаагүй. Хирпиисэ галдаха талаар нүхэр Дубановай дурадхаһан түргэ арга удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, промышленностьда байһан ехэхэн арга боломжонууд ашаглагдаагүй үлэшоо: РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын модо бэлэдхэлгын предприятинуудта машинанууд болон механизмууд хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ, мүн нютагай промышленностиин предприятинуудта ба олзоборилгын кооперациин артельнүүдтэ олон янзын түхеэрэлгэнүүд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй.

РСФСР-эй республиканска болон нютагай ажахынууд 1954 ондо гүрэнэй түсэбэй ёһоор түлишэ, электроэнерги болон түхеэрэлтэнүүдые 1953 онойхидо оробол ехээр абаһан байха юм. Илангаяа хүдөө ажахыда хэрэгтэй, мүн үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнуудые болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалгада хэрэглэгдэхэ түхеэрэлтэнүүд болон зүйлнүүд 1954 ондо ехээр эльгээгдэдэг болоо.

Ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй ба түүхэй эд, түлишэ, электроэнерги гэхэ мэтын зүйлнүүдые алмаһайнгаа ашаар РСФСР-эй Промышленна министерствонүүд 1954 ондо продукциин өөрын үные химдаруулгые 4 процент болгоһон байна. Гэбэшье, республиканска болон нютагай промышленность промышленна продукцинуудай өөрын үные доошолуулха даалгабариие дүүргэжэ шадаагүй. РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерство, РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство, РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министерство, РСФСР-эй Мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство продукциин өөрын үные химдаруулха гүрэнэй түсэбүүдые дүүргээгүй.

III.

РСФСР-эй колхозууд, машинно-тракторна станцинууд болон совхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ орооһо таряа ба хүдөө ажахын бусад продукт үйлэдбэрилгые ехэ болгожо шадаһан байна.

1954 ондо хүдөө ажахын культурануудай тарилгын талмай РСФСР дотор 1953 онойхитой сасуулбал 6,2 миллион гектараар нэмээ. Орооһо культурануудай тарилга 4,4 миллион гектараар, тэрэ тоодо эдеэ хоолой эгээн үнэтэ культура—шэниисэ тарилгын талмай 2,7 миллион гектараар үргэдхэгдэһэн байна.

Кукурузын, наран сэсэгэй, сахарна свёклын, хартаабхын, овощиин, бахчева культурануудай, тэрэшэлэн тэжээлэй культурануудай тарилга 1953 онойхидо орходоо үргэдхэгдөө. Тиихэтэй хамта, хартаабха болон овощь тариха түсэбтэ даалгабаринууд хүсэд дүүргэгдэнгүй үлөө. Мүн лён-долгунецые тариха түсэб дүүргэгдээгүй.

1954 ондо колхозууд хартаабхын 84 процентые, кукурузын 78 процентые, наран сэсэгэй 54 процентые квадратно-гнездовой аргаар тариһан байна.

РСФСР-эй колхозууд болон совхозууд 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо бүри богонихон болзор соо ургасые хуряажа абаа.

1954 ондо Поволжье шадарай районуудта сагай уларилай муу байгаашье, 1953 онойхидо орходоо нилээд ехэ орооһо тараан РСФСР дотор хуряагдаһан ба бэлэдхэгдэһэн байна.

Таряа тушааха ба худалдаха гүрэнэй түсэбые колхозууд болон совхозууд болзорһоонь урид дүүргээ. 1954 оной декабриин 5 хүрэтэр 1953 оной энэ үеынхидэ орходоо 390 миллион пүүд ехэ тараан гүрэндэ тушаагдаһан ба худалдагдаһан байгаа.

1953 онойхидо орходоо лёной волокно, лёной үрэһэн ба овощь ехээр хуряажа абтаһан байна.

Хартаабха 764 мянган тонноор, овощь—337 мянган тонноор гүрэндэ ехээр тушаагдаһан ба худалдагдаһан болобошье, хартаабха бэлэдхэхэ түсэб хүсэд дүүргэгдээгүй. Хүдөө ажахын бусад продуктнуудые тушаалга ба худалдалга ехэ болоо.

Орооһо таряа үйлэдбэрилгые саашадань ехэ болгохо тухай, шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ тухай Парти болон Правительствын шиидхэбэринүүдэй ёһоор Сибириин, Уралай, Поволжьеын болон Хойто Кавказай колхозууд болон совхозуудта 1954 ба 1955 онуудта тарилга хэхын тулада түсэбтэ даалгабариин ёһоор 6,7 миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэгдэхэ байһан аад, 9,3 миллион гектар хахалагдаа.

1955 ондо ургаса абахын тулада РСФСР-эй колхозууд болон совхозуудта 22,7 миллион гектар гү, али 1954 ондо ургаса абахын тулада таригдаһанда орходоо 0,5 миллион гектар ехээр намарай культурануудай тарилга хэгдэһэн байна. Намарай культурануудые тариха түсэб колхозууд болон совхозуудта үлүүлэн дүүргэгдээ.

Колхозууд болон совхозуудта 1954 оной намар солоомын узуур ба хара пар 1953 оной намарайхида орходоо нилээд ехээр хахалагдаа.

Колхозуудта 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо овощной культурануудай парнигууд 4 дахин, теплицэнүүд 9 дахин олоор баригдаа. Парнигууд болон теплицэнүүдые бариха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн болобошье, тэдэнь хүсэд бэшээр ашаглагдана.

1954 ондо хүдөө ажахын материально-техническэ база бүри ехээр бэхижээ. РСФСР-эй машинно-тракторна станцинууд, совхозууд ниитэ хэрэглэлэй 65 мянга гаран (15 хүсэтэйдэ оруулхада) трактор, 20 мянган физическэ пропашной трактор, таряа хуряаха 20 мянга шахуу комбайн, тэрээнһээ 8 мянганиинь самоходно, хартаабха хуряадаг 8 мянга гаран комбайн, техническэ культурануудые хуряаха 2 мянган комбайн, хүрьһэ элдүүрилдэг, тарилгын, хуряалгын ба хүдөө ажахын бусад олон тоото машинануудые, тэрэшэлэн малажалай фермэнүүдтэ хэрэглэгдэхэ машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые абаһан байна.

Шэнэ ба боро газар элдүүрилж[…] байһан районуудта үнгэрэгшэ жэл[…] 58 мянган трактор (15 хүсэтэй[…] оруулхада), таряа хуряаха 12 мян[…] шахуу комбайн, мүн зохихо тооо[…] тракторна прицепной багажа зэбс[…] гүүд ба хүдөө ажахын бусад маши[…]нанууд эльгээгдээ.

Хүдөө ажахын техническэ зэбсэ[…]лэлгын ургаһан дээрэһээ колхозу[…] болон совхозуудта хүдөө ажахын х[…]дэлмэриие механизацилга бүри [...]гэдхэгдөө. Машинно-тракторна ста[…]цинууд зөөлэн хахалалгада оруу[…]хада 1953 онойхидо орходоо [...] миллион гектар ехэ хүдөө ажа[…]хын хүдэлмэри хэжэ, колхозууда[…] полевой гол хүдэлмэриин 80 гара[…] процентыень дүүргэһэн байна. Ко[…]хозуудта пар ба солоомын узуур х[…] халалга бултадаа шахуу механиз[…]ровалэгдэнхэй. Колхозуудай бүх[…] орооһото культурануудай 90 пр[…]центнь, наран сэсэгэй 90 гаран пр[…]центнь комбайнаар хуряагдаа. Ко[…]хозуудай хартаабхын талмайн х[…]халһаа үлүүсэнь машинно-тракторна станцинууд тариһан байна. Лён-до[…]гунецые болон овощь тариха ба ху[…]ряаха, хартаабха, сахарна свёкл[…] хээрын сабшалан болон таримал но[…]гоо хуряаха, тэжээл силосовалха хү[…]дэлмэринүүдые механизацилга гэ[…]дэлтэй байна.

Колхозуудта ниитын малай то[…] 1953 оной октябриин 1-нэй байдал[…]тай жэшэбэл 1954 оной октябри[…] 1-нэй байдалаар иимээр нэмээ г[…]бэл: үнеэн—11 процентээр, бүх[…] эбэртэ бодо мал—4 процентээр, г[…]хай — 9 процентээр олон боло[…] 1953—54 оной үбэл холын бэлшэ[…]ридэ харууһалгын хангалтагүйгөө[…] эмхидхэгдэһэн дээрэһээ хониной то[…] 0,5 процентээр хороһон байна.

РСФСР-эй зарим областьнуудт[…] колхозуудай ниитын малажалые хү[…]жөөлгэдэ горьтой дутуунууд би[…] байһаар. Калининска, Костромско[…] Новгородско, Вологодско боло[…] Смоленскэ областьнуудай колхозу[…] 1954 ондо ниитын малажалые хү[…]жөөхэ түсэбөө нэгэшье түрэлэй ма[…]лаар дүүргээгүй. Тиихэдэ, Вологод[…]ско, Калининска ба Новгородско[…] областьнуудай колхозуудта нииты[…] бүхы түрэлэй малнуудай тоо толгой хороһон байна.

РСФСР-эй Совхозуудай министе[…]ствын совхозуудта 1953 оной октя[…]риин 1-һээ 1954 оной октябриин[…] хүрэтэр малай тоо толгой иимэ[…] нэмээ: үнеэн—11 процентээр, бүх[…] эбэртэ бодо мал—4 процентээр, г[…]хай—5 процентээр, хонин—4 процен[…]тээр олон болоо.

Мүн энэ үе соо колхознигууда[…] хүдэлмэришэд болон албахаагшада[…] өөһэдынь мэдэлдэ байһан ашаг шэ[…] мэтэ бүхы түрэлэй малай тоо тол[…]гой нэмэһэн байна.

РСФСР-эй бүхы түрэлэй ажахы[…] —колхозуудай, совхозуудай, колхоз[…]нигуудай, хүдэлмэришэдэй ба алба[…]хаагшадай малай юрэнхы тоо 195[…] оной октябриин 1-дэ хэгдэһэн б[…]шэлгын ёһоор 1953 оной октябри[…] 1-нэй байдалтай жэшэбэл иимэ[…] нэмээ: үнеэн—6 процентээр, бүх[…] эбэртэ бодо мал— 4 процентээр, х[…]нин—5 процентээр, гахай—10 про[…]центээр олон болоо.

IV.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай министерствын ниитын хэрэглэлэй автомобильна транспорт 1954 ондо ашаанай эрьесын түсэбые 102 процент, ашаа шэрэхэ түсэбые 100,6 процент дүүргээ. Тиихэдэ ашаанай эрьесэ 1953 онойхитой сасуулбал 48 процентээр ехэ болоһон байна. Гэхэ зуура, ашаанай автомашинанууд үшөөл ехээр мини байдаг ба хооһоор гүйлгэлдэдэг зангаараа. Татарска, Великолукска, Горьковско, Дагестанска автомобильна управленинүүд ашаа зөөлгын түсэбые дүүргээгүй.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай министерство орооһо таряа шэрэхэ түсэбөө дүүргээ. 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо 2 дахин ехэ орооһо тараан шэрэгдэһэн байна. Шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байһан районуудта 19 томо автоажахы шэнээр эмхидхэгдээ.

Автобусуудаар пассажирнууды[…] шэрэлгэ 1954 ондо 1953 онойхид[…] орходоо 24 процентээр нэмээ, пас[…]сажирнуудые шэрэхэ түсэб 109 про[…]цент дүүргэгдээ. Тиихэтэй хамт[…] Министерствын зарим областно[…] автомобильна управлениинууд шэрэ[…]гын түсэбые дүүргэжэ шадаагүй, го[…]родуудай хоорондо пассажирнууды[…] шэрэхэ талаар хүн зоной эрилты[…] дутамагаар хангана. Чкаловск[…] Томскэ автомобильна управлени[…]нүүд түсэбүүдээ ехэнэг дутуугаа[…] дүүргээ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Сов[…]дэй дэргэдэхи гол мүрэнэй транспор[…]тын Главна Управлени 1954 онд[…] ашаанай эрьесын ба ашаа шэрэлгы[…] түсэбые дутуугаар дүүргээ. Тиих[…]дэ, пассажирнуудые шэрэхэ түс[…]бынь 111 процентээр дүүргэгдэ[…] Гол мүрэнэй транспортын олохон об[…]ластной управлениинууд 1954 онд[…] ашаа шэрэлгэдэ флодые дутамагаа[…] ашаглаһан байна.

V.

РСФСР-эй министерствонүүдэй болон ведомствонүүдэй бэелүүлдэг гүрэнэй мүнгэн зөөри һомололгын хэмжээн 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо горьтойгоор нэмээ. 1953 онойхитой сасуулбал мүнгэн зөөри һомололго нютагай промышленностьда 39 процентээр, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда—51 процентээр, ой модоной промышленностьда—21 процентээр, хүдөө ажахыда—68 процентээр ехэ болоо.

РСФСР-эй арадай ажахын бүхы һалбаринуудта 1954 ондо үйлэдб[…]риин шэнэ хүсэнүүд ашаглалгад[…] үгтөө.

Капитальна барилгын ургабаши[…] мүнгэн зөөри һомолхо ба үйлэдбэ[…]риин хүсэнүүдые ашаглалгад[…] оруулха түсэб дутамагаар дүүргэ[…]дээ. РСФСР-эй Нютагай промыш[…]ленностиин министерство, РСФСР-эй Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промыш[…]ленностиин министерство, РСФСР-эй Мяханай ба һүнэй продуктнуудай

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1954 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай

РСФСР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэл

(Түгэсхэл)

промышленностиин министерство, РСФСР-эй Уhанай ажахын министерство түсэбөө тон ехээр дутуу дүүргээ.

РСФСР-эй министерствонүүд болон ведомствонүүд хадаа барилганүүдые унжагайруулдаг ба барилгын хүдэлмэридэ мүнгэ үлүүсэ ехээр гаргашалдаг, материально-техническэ ресурснуудаа олон барилганүүдтэ жэжэ жэжээр тараажархидаг байна. Тэрээн дээрэhээнь баригдажа байhан промышленна предприятинуудые, байрын гэрнүүд болон бусад барилганүүдые ашаглалгада оруулга унжагайран hаатадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ баригдажа дүүргэгдэхэ ёhотой олон гэр байшангууд болон барилганууд 1954 ондо дүүргэгдээгүй үлэhэн байна.

РСФСР-эй Городской ба хүдөөгэй барилгын министерство 1954 ондо 1953 онойхидо орходоо подрядна хүдэлмэри 30 процент ехээр дүүргээ, гэбэшье, 1954 ондо түсэбөө хүсэдөөр дүүргэжэ шадаагүй. Тульска, Новосибирскэ, Арзамасска, Липецкэ, Балашовско болон бусад зарим областьнуудай барилгын трестнүүд барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбые нилээд дутамагаар дүүргэhэн байна.

РСФСР-эй Городской ба хүдөөгэй барилгын министерствын барилгын организацинууд 1954 ондо барилгын шэнэ машинанууд болон механизмуудые абаа. Гэбэшье, машинанууд болон механизмууд ба барилганууд дээрэ дутамагаар ашаглагдана. Олон барилгануудта машинанууд болон механизмууд мини байдаг, хүдэлмэришэдэй ажалhаа гаража ошохо ябадал үзэгдэдэг байгаа, мүн 1954 ондо ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, барилгын үные химдаруулха даалгабаринууд дүүргэгдээгүй. Олон барилгануудта накладной гаргашанууд нормоhоо гадуур хэгдэдэг, ямаршье ашаггүй гээлтэнүүд ба гаргашанууд болодог байна.

Промышленна, байрын ба культурно-ажаhуудалай байшангууд болон барилганүүдые архитектурна талааринь үлүүсэ ехээр гоёодог, шанар муутайгаар табигдадаг дээрэhээнь проектнүүдые хэдэн дахин шэнэдхэн заhабарилдаг олон тоото баримтанууд барилганууд дээрэ үзэгдэнэ. Энэнь барилгын хүдэлмэриин үнэ ехэтэй болгодог байна. Мүн проект зохёохо хэрэгтэ ехэ дутуунууд бии.

Проектно-сметнэ документацинууд заримдаа барилганүүдтэ хаhа саг соогоо эльгээгдэдэггүй, проектнүүд соо үлүү юумэнүүд хараалагдадаг байна. Типовой проектнүүдые зохёолгодо проектнэ организацинууд анхаралаа үшөөл багаар табина. Проектнүүдые зохёохо 1954 оной түсэб цилээд дутуугаар дүүргэдээ.

VI.

1954 ондо советскэ худалдаа наймаан улам дэлгэржэ үргэлжэлhөөр байгаа. Розничнэ эд товарай эрьесын 1954 оной түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

РСФСР-эй гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд товарай эрьесын хэмжээн 1950 онойхиhоо 80 процентээр ехэ болоо (сасуулагдамал сэнгээр). Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд товарай эрьесые 1955 ондо 1950 онойхиhоо, тухайлбал, 70 процентээр ехэ болгохо гэжэ табадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаhан даалгабари болзорhоо урид, дүрбэн жэл соо дүүргэгдээ.

Карточна системые болюулhанай hүүлээр, 1954 оной апрелиин 1-hээ СССР-эй Правительствын шиидхэбэреэр арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай гүрэнэй розничнэ сэнгүүдэй тоогоороо долоодохёо химдаруулагдаhан ябадал хүн зондо эд товарнуудай бүри ехээр худалдагдадаг болоходо туhалаа.

1954 оной турша соо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар дамжуулагдан, 1953 онойхиhоо 18 процентээр ехэ эд товар сасуулагдамал сэнгээр хүн зондо худалдагдаа. Гэхэ зуура, хүдөө нютагуудта худалдаа наймаа хэдэг эд хэрэглэгшэдэй коопераци 1954 ондо 1953 онойхиhоо 29 процентээр ехэ эд товар худалдаа.

Эдеэ хоолой зарим зүйлнүүд: мяха ба мяханай продуктнууд, загаhа ба загаhанай продуктнууд, малай тоhо, ургамалай тоhо болон эдеэ хоолой бусад тоhонууд, hү ба hүнэй продуктнууд, сахар, кондитерска зүйлнүүд, сай 1954 он соо хүн зондо бүри ехээр худалдагдадаг болоhон байна.

Эд бараа, жэшээнь, ноохон, торгон ба хлопчатобумажна бүд, хубсаhа, трикотажна зүйлнүүдые, оймhон, арhан гутал, радиоприёмнигуудые, телевизор, часы, фотоаппарат, патефон, мебель, велосипед, мотоцикл, оёдолой машина, хубсаhа угаадаг машина, пылесос, холодильник, хүнгэн автомобильнуудые 1953 онойхитой сасуулбал 1954 ондо нилээд ехээр худалдадаг болоо. Үйлэдбэриин-ажахын хэрэглэлэй эд бараа: фанер, цемент, шифер, хадааhан, хушалтын түмэр гэхэ мэтые хүн зондо, колхозуудта розничноор худалдалга 1954 ондо нилээд ехэ болоо. Мүн ашаанай автомобильнууд колхозуудта олоор худалдагдаа.

Промышленна болон эдеэ хоолой зүйлнүүд нилээд ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг, худалдагдадаг болоhон болобошье, үргэн хэрэглэлэй хэдэ хэдэн шухала эд товарнуудаар хүн зоной ургажа байгаа эрилтэнь үшөөл хүсэд хангагданагүй. Гэхэ зуура, худалдаа наймаа хэдэг зарим организацинууд эд товарнуудые район районоор хубаарилха хэрэгые буруугаар эрхилнэ, тус тус районуудта хүн зоной эрилтые хараадаа абангүйгөөр эд товар зөөхэ ябадал гаргана. Худалдаа наймаа хэдэг организацинууд болбол хүн зондо наймаалхын тула гаргагдадаг эд товарай шанар тушаа шухала эрилтэ промышленностиин урда олохон ушарта табинагүй.

VII.

1954 оной эсэс багта РСФСР-эй республиканска болон нютагай ажахыда хүдэлмэрилдэг хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай тоо 1953 оной эсэстэхи тоотой сасуулбал олон болоо. Хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай тоо промышленностьда, хүдөө ажахыда, барилгада ба транспортда табан процентээр, hургуулинуудта, hуралсалай газарнуудта, эмнэлгын эмхи зургаануудта, худалдаа наймаанда, нийтын эдеэ хоолой газарта, байрын-коммунальна ажахыда—4 процентээр олошорhон байна. Административна захиргаанай газарта хүдэлмэрилдэг хүдэлмэрилэгшэдэй зарим хубиие үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилхөөр эльгээhэнтэй дашарамдан, эмхи зургаануудтахи хүдэлмэрилэгшэдэй тоо үсөөн болоо.

1954 ондо РСФСР дотор ажалай резервнүүдэй Главна Управлениин hургуулинуудые ба училищинуудые дүүргээд, промышленностьда, барилгада, транспортда, хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхөөр мэргэжэлтэй 460 мянга гаран залуу хүдэлмэришэд эльгээгдэhэн байна. Тэдэнэй тооhоо 220 мянга шахуу механизаторска кадрнууд хүдөө ажахыда эльгээгдээ.

РСФСР дотор 5 миллион шахуу хүдэлмэришэд ба албахаагшад нёдондо бригадна hуралсалда ба курсануудта hуралсаhан, мэргэжэлээ дээшэлүүлhэн байха юм.

Ажалай техническэ багажа зэбсэгэй hайжарhанай, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл ехэтэй болоhоной үндэhөөр ажалай бүтээсэ 1954 ондо РСФСР-эй республиканска ба нютагай гүрэнэй промышленностьда 1953 онойхитой сасуулбал 6 процентээр, барилгада—7 процентээр дээшэлhэн байна. Промышленностьда— РСФСР-эй Мяханай ба hүнэй продуктнуудай промышленностиин министерство, барилгада—РСФСР-эй Городской ба хүдөөгэй барилгын министерство ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабаряа дүүргээгүй. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэhэн министерствонүүд дотор ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа тогтоогдоhон даалгабаряа дүүргээгүй предприятинууд ба барилганууд олон бии.

VIII.

1954 ондо РСФСР дотор арад зоной материальна ажана байдал улам hайжараа, культурна хэмжээнь бүри дээшэлээ.

Дунда hуралсалай хүгжэхэтэй хамта дунда hургуулинуудай 8—10 классуудта hурадаг hурагшадай тоо 1953 онойхиhоо 415 мянган хүнөөр, тэрэнэй тоодо хүдөө нютагуудта—158 мянган хүнөөр олон болоо. 1950 онтой сасуулхада дунда hургуулинуудай 8—10 классуудта hурадаг hурагшадай тоо 2,3 миллион хүнөөр, тэрэнэй тоодо хүдөө нютагуудта—803 мянган хүнөөр олошороо. Республиканүүдай столицануудта, республиканска мэдэлэй городуудта, областной, хизаарай ба тон томо промышленна центрнүүдтэ 7 жэлэй hуралсалhаа бүгэдэнийтын дунда hуралсалда орохо гэhэн зорилготой зохилдуулан, 1954 ондо эдэ городуудай 8—10 классуудта hурадаг hурагшадай тоо 12 процентээр олон болоо. РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын дунда hургуулинуудай 10-дахи классуудые дүүргэгшэд 1953 онойхиhоо 75 процентээр олон байгаа.

РСФСР-эй территори дээрэ байhан дээдэ hургуулинуудта (заочно hургуулинуудые оруулалсан) 1954 ондо миллионhоо үлүү студентнүүд, ондоогоор хэлэхэдэ, 1953 онойхиhоо 100 мянган хүнөөр олон студентнүүд hуралсаа. Техникумүүдтэ болон бусад тусхай дунда hургуулинуудта (заочно hургуулинуудые оруулалсан) 1 миллион 100 мянга гаран хүн, ондоогоор хэлэхэдэ 1953 онойхиhоо 110 мянган хүнөөр олон hурагшад hуралсаhан байна.

РСФСР-эй территори дээрэ байhан дээдэ ба тусхай дунда hургуулинууд 1954 ондо 340 мянган залуу мэргэжэлтэдые hургажа гаргаа. Дээдэ hургуулинуудта ба научна эмхи зургаануудта бэлэдхэгдэдэг аспирантнуудай тоо олон болоо.

Үдэшын ба заочно дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудта, хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай нийтэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ hургуулинуудта ажалhаа таhарангүйгөөр 1,8 миллион хүн hурадаг байhан ба 1953 онойхитой сасуулбал 8 процентээр олон болоhон байха юм.

РСФСР-эй арадай ажахыда хүдэлмэрилдэг, хүсэд дээдэ hургуулитай мэргэжэлтэдэй тоо 1954 ондо 1953 онойхиhоо 9 процентээр олон болоо.

1954 ондо РСФСР дотор бүхы янзын библиотекэнүүдэй номой фонд 1953 онойхиhоо 90 миллион хэhэгээр ехэ болоо.

1954 оной эсэс багта киноустановконуудай тоо 53 мянга гаран байhан ба нёдондо жэлэйхиhээ 4 процентээр олон болоhон байна. Зүгөөр хүдөөдэхи олохон киноустановконууд таhалгаряагүй hайнаар үшөөл хүдэлмэрилнэгүй, тэдэнэй зариманиинь запасной частьнуудгүй байдаг, түсэбгүйгөөр заhабарилагдадаг ба эбдэрдэг дээрэhээ удаан саг соо хүдэлмэрилнэгүй.

1954 ондо 3 миллион 500 мянга шахуу үхибүүд ба эдиршүүл пионерскэ лагерьта, үхибүүдэй санаторидо, аяншалга хэжэ амарhан гү, али үхибүүдэй садтай, үхибүүдэй гэр ба үхибүүдэй яслинуудтай хамта хүдөө газар эмхитэйгээр гаража зундаа амарhан байна.

1954 оной туршада больницанууд, нарайлалгын гэрнүүд, диспансернүүд ба эмнэлгын бусад эмхи зургаанууд, мүн тэрэшэлэн санаторинууд ба амаралтын гэрнүүд олон болоо. Больницанууд ба нарайлалгын гэрнүүдтэхи байрануудай тоо 1953 онойхиhоо 35 мянга гаран байраар олон болоо. Санаторинуудтахи ба амаралтын гэрнүүдтэхи байрануудай тоо 4, 5 мянгаар олон болоо. Үхибүүдэй яслинууд ба үхибүүдэй садууд олошороо. Врачуудай тоо 1953 онойхиhоо 6 мянгаар олон болоо.

Үнгэрhэн жэлдэ hургуулинууд, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаанууд, үхибүүдэй садууд, яслинууд, пионерскэ лагерьнууд, кинотеатрнууд болон культурно-гэгээрэлэй ба медицинскэ бусад эмхи зургаанууд ехэ олоор баригдаа. Байрануудайнь тоогоор абажа харахада, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерство нийтэ эрдэмэй hургуулинуудые 1953 онойхиhоо 15 процент олоор баряа. Гэбэшье, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерство hургуулиин нилээд олон гэрнүүдые дутагдалтайгаар барижа ашаглалгада оруулаа.

РСФСР-эй Коммунальна ажахын министерство, тэрэнэй нютагай органууд 1954 ондо коммунальна ажаhуудалай эрилтэнүүдтэ зорюулан газ үгэлгые нёдондо жэлэйхиhээ 14 процентээр ехэ болгоо, газ хэрэглэдэг квартирануудай тоое—11 процентээр олошоруулаа, коммунальна водопроводануудай уhа үгэлгые—6 процентээр, коммунальна электростанцинуудай электроэнерги үйлэдбэрилгые—11 процентээр ехэ болгоо. Городой бүхы түхэлэй транспортаар пассажирнуудые зөөлгэ ехэ болоо.

Үнгэрhэн жэлдэ водопроводууд, канализаци, бани, хубсаhа угааха газарнууд, гостиницанууд, колхознигуудай гэрнүүд олошороо, трамвай, троллейбусээр ба автобусоор ябалга, байрын гэрнүүдые газификацилга ба теплофикацилга hайжараа, городууд, хүдэлмэришэнэй тосхонууд, хүдөөгэй районно центрнүүд улам болбосон түхэлтэй болоо.

РСФСР-эй городуудта трамвай ба троллейбусүүд хангалтагүй муугаар ашаглагдаа, техническэ талаараа муугаар заhабарилагдаhан дээрэhээ трамвайна вагонууд, троллейбусүүд линиhээ гэдэргээ бусаагдадаг байгаа.

РСФСР-эй территори дээрэ гэр байра олоор баригдаа. Гүрэнэй предприятинууд, эмхи зургаанууд, нютагай Соведүүд, мүн тэрэшэлэн городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай хүн зон 1954 ондо гүрэнhөө урьhаар мүнгэ абажа, 21 миллион квадратна метр нийтэ талмайтай байрын гэрнүүдые баряа. Тэрээнhээ гадна, хүдөө нютагуудта байрын 240 мянга гаран гэр баригдаа. Зүгөөр РСФСР-эй министерствонүүд ба ведомствонүүд, нютагай Соведүүд гэр байра бариха гүрэнэй түсэбые хүсэд дүүргээгүй.

Гэр байра капитальнаар заhабарилха нютагай Соведүүдэй түсэб 1954 ондо дүүргэгдээ. Гэбэшье, зарим городуудта гэр байрануудые саг болзорhоонь гээгдэжэ, муу шанартайгаар заhабарилаа. Свердловскдо, Челябинскда, Пензенскэ областиин, Дагестанска, Хойто-Осетинскэ АССР-нүүдэй городуудта болон бусад городуудта гэр байрануудые заhабарилха түсэб холо дүүргэгдээгүй байха юм.

* * *

РСФСР-эй республиканска ба нютагай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын 1954 оной дүнгүүд республикын, ороной социалистическэ бүхы экономикын хэлбэришэгүйгөөр хүгжэжэ байhые гэршэлнэ. РСФСР тушаа абажа харахада, табадахи табанжэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна, ажахын зарим хэдэ хэдэн hалбаринуудаар үлүүлэн дүүргэгдэжэ байна гэжэ эдэ дүнгүүд харуулна.

РСФСР-эй Статистическэ управлени.

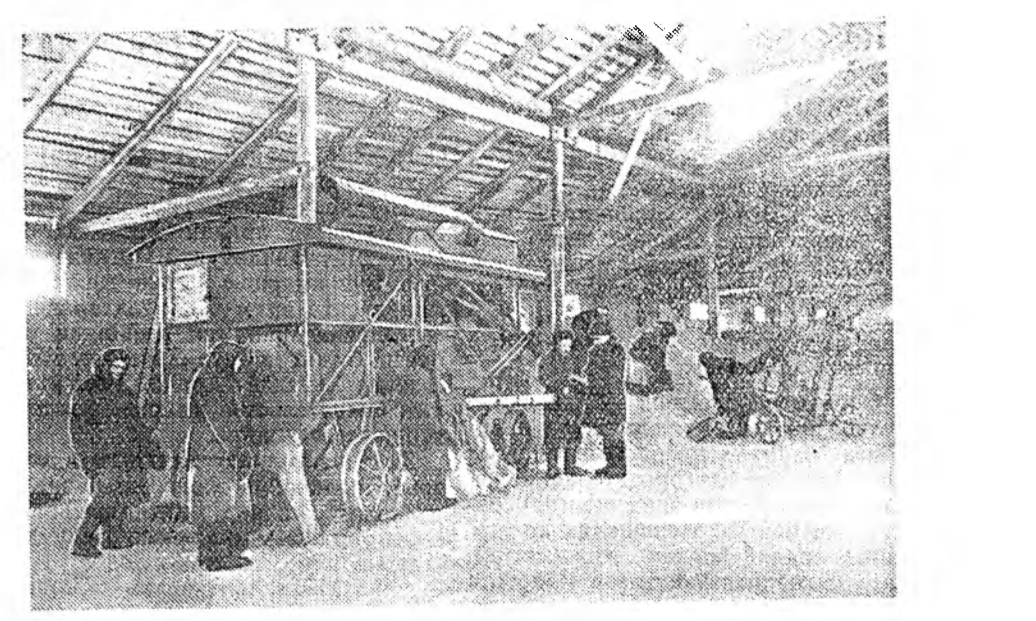

Омско область. Русско-Полянска райондо 1954 оной хабар байгуулагдаhан «Цветочный» гэжэ таряанай совхоздо ажаhуугшад шэнэ газар дээрэ түрүүшынгээ үбэлые үнгэргэжэ байна. Центральна бууса дээрэ байрын 30 гаран гэр, зернохранилищи баригдаа. Механическа мастерскойн байшан баригдажа байна. Совхозhоо саашаа эхи захагүй тала дайда нэмжынэ. Энэ тала хээрын ногоогоор бүрхөөгдэhэн тала дайда бэшэ, харин элдүүрилэгдэhэн газар юм. Полидо гарахын урда тээхи бэлэдхэлэй хүдэлмэри амжалтатайгаар хэгдэнэ. Зернохранилищида таряа сэбэрлэлгэ дүүрэжэ байна. Үрэhэнэй фонд 23 мянган гектар газарта тарихада хүрэхөөр хаагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой зернохранилищида үрэhэн сэбэрлэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроникс.

YБЭЛЭЙ АГРОТЕХНИЧЕСКЭ ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГА ЭМХИТЭЙГЭЭР YНГЭРГЭЕ!

Хабарай тарилгада бэлэдхэнэ

Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз полинууд дээрээ агротехническэ хэмжээ-ябуулганүүдые hайнаар үнгэргэдэгэйнгээ ашаар жэл бүри оройhото культуранүүдай баян ургаса хуряадаг. 1953 оной намар, мүн үбэлынь, хойто хабарынь полинууд дээрэ саhа тогтоохо, наг шэбхэ гаргаха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ, нёдондо жэл тарилгын бүхы талмайн гектар бүриhөө дунда зэргээр 9 центнер ургаса хуряагдаhан байна. Зарим газартань гектар бүриhөө 20 гаран центнер шэнишын ургаса хуряагдаа. Энээнэй ашаар колхоз уялгата ёhоор гүрэндэ таряа тушаалгаа, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэрээ саг болзортонь дүүргээд, үрэhэнэй, фуражна болон нийтын бусад фонднуудые хүсэд дүүрэнээр хааhан байна. Тиигээд колхознигуудайнгаа ажалта үдэртэ хоноод килограмм таряа хубаагаа.

Урда жэлнүүдэйнгээ дүй дүршэлые хэрэглэн, колхоз ерэхэ тарилгада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Үрэhэ хааха түсэб гансал сортовой, нютагжуулагдаhан хүрэнгөөр хаагдажа дүүргэгдээ. Үрэhэнэй таряан хүсэд сэбэрлэгдэнхэй.

Энэ үбэлдөө таряанажалай бригадынхид поли дээрэ саhа тогтоохо, наг шэбхэ гаргаха, шубуунай аргал суглуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хээ, хэжэшье байна. Намарай хара таряанай поли дээрэ, парай газар дээрэ саhа тогтоохо хүдэлмэри плангаяа hүүлэй үедэ үргэнөөр ябуулагдажа захалаа. Мүнөө хамта 200 холо гаран гектар газар дээрэ саhан тогтоогдоо, таряанай полинууд дээрэ 21 мянган тэргэ наг шэбхэ гаргагдаа.

Колхоз саашадаа газарай хүрьhэ элдүүрилхэ талаар Терентий Семенович Мальцевай зохёоhон шэнэ аргые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ байна. Үнгэрhэн намартаа шаблаагүй плугаар газарай хүрьhые урбуулалтагүйгөөр 80 гектар газар хахалагдажа, түрүүшын туршалга хэгдэhэн байна. Ингэжэ бага зэргын дүй дүршэл олдоо. Энэ аргые зүбөөр хэрэглэхын түлөө тус колхоздо хүдэлмэрилдэг Темлюйскэ МТС-эй агроном Галина Каширихина хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганүүдые хараалжа, колхозно эрдэмтэ Т. С. Мальцевай заабаринуудтай гүнзэгыгөөр танилсуулжа байна.

Эндэ мүн овощной культуранүүдые тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Парнигуудай раманууд заhабарилагдажа дүүрэз, шэнэ раманууд хэгдэжэ байна. Овощиин рассадануудые ургуулха 25 мянга гаран горшоогхонууд хэгдээ. Инмэ горшоогхонуудые хэлгэ үргэлжэлhөөр.

Ерэхэ намартаа оройhото, овощной болон тэжээлэй культуранүүдай баян ургаса ургуулхын тулада Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха байна.

Е. Красинская.

Юу хүлеэнэб?

Оройhо таряанай, үбhэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулха хэрэгтэ полинууд дээрэ үбэл, хабарай сагта үнгэргэгдэдэг агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд ехэ удхашанартай. Гэхэ зуура, Яруунын аймагай зарим колхозууд болон машинно-тракторна станцинуудта энэ шухала хэрэгые хойшонь татажа байна. Жэшээлхэдэ, Сосновско МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ полинууд дээрээ хамта 6800 тонно наг шэбхэ гаргаха байhан аад, мүртэй юумэ хэнэгүй. Эндэ мүн полинууд ба сабшалангай газар дээрэ саhа тогтоохо хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Колхозой правлени, партийна организаци үбэлэй сагта үнгэргэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганүүдые тоонoгүй.

Полинууд дээрэ наг шэбхэ гаргаха, саhа тогтоохо хүдэлмэринүүд мүн МТС-эй харьяата «Улаан туяа», «Коминтерн» колхозуудта муугаар ябуулагдана. Эдэ колхозуудай правленинүүд энэ хүдэлмэридэ колхознигуудые, мори унаа үсөөнөөр табяа.

Тэрэшэлэн Эгэтын МТС-эй харьяата колхозуудта нимэрхүү баримтанууд үзэгдэнэ. Эндэхи колхозуудай нэгэнииншье саhа тогтоохо хүдэлмэри эхилээдүй байhаар.

Хабарай тарилгада хэрэгтэй оройhото, тэжээлэй болон бусад культуранүүдай үрэhэ хүрэнгые саг соонь бэлэдхэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Гэбэшье, плангаяа Сосновско МТС-эй харьяата колхозуудта үрэhэнэй таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдажа байна. Эндэхи колхозууд мүнөө болотор оройhото культуранүүдай үрэhэ хааха түсэбөө дүүргээгүй байhаар. Аймагай колхозуудта ерэхэ тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин нимэ муугаар ябажа байhанда тон түрүүн хоёр МТС-эй директорнүүд (нүхэд Нагорный, Танхасаев), мүн агрономууд зэмэтэй. МТС-үүдэй главна агрономууд элдэб саарhа эльгээгээд лэ, телефоноор тоо мэдээнүүдые суглуулаад лэ hууна.

Б. Батуев.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулганүүдые тоонoгүй

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз жэлhээ жэлдэ ургаса багаар хуряана. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ таряанай ургаса дээшэлүүлхын түлөө колхозой правлени ёhотой анхаралаа табинагүй. Үбэлэй үедэ эрхилэгдэдэг агротехническэ хэмжээ-ябуулганүүдай түсэб жэл бүхэндэ таhалдуулагдана.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганүүдай түсэб дүүргэхэ арга боломжо энэ жэлдэ дүүрэн бии байна. Хэды тиимэ болобошье, саhа тогтоохо хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, колхозой нэгэдэхи бригада (бригадирынь нүхэр Агафонов) 600 гектарай оройдо оройдоо 210 гектарта саhа тогтоогоод байна. Нютагай үтэгжүүлгэ тон багаар суглуулагдана. Поли дээрэ наг шэбхэ гаргагданагүй. Нүхэр Суравцевай даадаг таряанажалай гурбадахи бригада тарилтада бүришье муугаар бэлэдхэнэ. Тэндэ үбэлэй эхилhэнhээ хойшо мини 70 гектарта саhан тогтоогдобо. Үнэhэ, шубуунай аргал гэхэ мэтын нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулга эхилээдүй байhаар.

Колхоздо үрэhэ хаалга муу. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудал правлениин заседани болон партийна суглаанууд дээрэ хэлсэгдэhэн болобошье, абаhан шиидхэбэринүүдынь дүүргэгдэнгүй, хооhон саарhан дээрэ үлэнэ. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд тарилгада бэлэдхэхэ талаар тодорхой хэмжээ абаха ёhотой.

С. Павлов.

ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛНАБ

Редакцида ерэhэн бэшэг

Арад зоной ехээр хэрэглэдэг эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр үйлэдбэрилхэ гэhэн тон хүндэтэй ба харюусалгатай зорилго партии, правительствомнай табяа. Энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө бүгэдэарадай хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрээндэ Москвагай комсомолецууд туйлай ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, бусадта эрхим жэшээ харуулжа байна. Мүнөө Казахстанай, Алтайн хизаарай шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглалгада столицын комсомолецууд, залуушуул олон мянгаараа хабаадалсажа байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг промышленна предприятинуудта хүдэлмэрилхэ гээшэ энэ үедэ баhал шухала удхашанартай. Энээниие ойлгоhон хүнүүд канцелярска, конторско ажалаа орхижо үйлэдбэриин шэнэ мэргэжэл шудална. Энэ ехэл hайшаалтай байна. Инмэ хүдэлөөнэй гараад байхада би «Бурмонпромсоведэй» аппарадта счетоводоор хүдэлмэрилжэ байтараа оёдолшын мэргэжэлтэй болохо гэжэ шиидээб.

Минии гүйлта бэелүүлэгдээ. Мүнөө «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин оёдолой гурбадахи цехтэ ажалланаб. Артелиин хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэл олохо хэрэгтэм ехэ туhа хүргэнэ. Оёдолой хэрэгые hайса мэдэдэг, 7-дохи разрядай оёдолшон Евгения Яковлевагай хүтэлбэри доро hуралсажа байнаб.

Мастер Е. Яковлевагай шадамар бэрхээр оёhон костюм, бусад хубсаhа хунар харахадаа, hуралсалаа дүүргэhэн хойноо өөрөөшье хубсаhа нимээр оёдог болохоб гэжэ hанахадаа ехэтэ баясажа, мэргэжэлээ шадаал hаа түргэн, hайса шудалха дурамни хүрэнэ. Шэнэ мэргэжэлээ нарин hайнаар шудалхын түлөө бүхы оролдолгоёо гарганаб.

Болохоёо байгаа hунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Би hурагшашье hаа, энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, мэргэжэлээ богони болзор соо шудалхые оролдоноб.

Анна Ноженкова.

Чжоу Энь-лайн мэдүүлгэ

ПЕКИН, январиин 24. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Тайванииие хитад арадай сүлөөлхэ хэрэгтэ США-гэй правительствын хамааралсалга тушаа мэдүүлгые Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй совэдэй премьер ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лай мүнөөдэр тунхаглаа. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Өөрынгөө территори — Тайванииие сүлөөлхөөр хитад арадай хүсэд шиидэнги байһан тухай Хитадай Арадай Республикын правительство нэгэтэ бэшэ ба тон эрид шангаар мэдүүлһэн байгаа. Иҗэншэнь арадые хитад арадай һаяхан амжалтатайгаар сүлөөлһэнэй һүүлээр Холбоото Штадуудай правительство, нэгэ талаһаа, Тайваниие хитад арадай сүлөөлхэ хэрэгтэ хамааралсахые оролдон, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацин зуурашалгаар буудалдаа зогсоолго гэдэгые түйлаха зорилготой харата муухай үгэсэлгэ бэлэдхэжэ байна.

Тайвань хадаа Хитадай территориин таһаршагүй хубинь болоно. Тайваниие сүлөөлэлгэ хадаа Хитадай суверенитэ эрхэнь ба дотоодынь хэрэг болоно; энэ талаар ямаршье гадаадын хамааралсалга гаргагдаха ёһогүй. «Энэ Устав хадаа ямаршье гүрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ заахаанаршье хамааралсаха эрхэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида олгоногүй, энэ Устаиай гуримаар иимэ хэрэгүүдые шиидхэлгэдэ табихые Нэгэдэмэл Нацануудай организацин гэшүүдһээ эринэгүй» гэжэ ООН-эй Уставай 2-дохи статьягай 7-дохи параграф соо эли тодоор харaалагдаһан байна. Тиимэһээ Тайваниие хитад арадай сүлөөлэлгэдэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организацишье, мүн ямаршье харийн гүрэн хамааралсаха эрхэгүй. Хитад арадаар буруушаагдаһан Чан Кай-шиин урбагша бүлэгтэй буудалдаа зогсоолго гэдэгые Хитадай Арадай Республикын правительство ямаршье ушарта зүбшөөхэгүй байна.

Континентальна Хитадые болон эрье шадарайнь олон аралнуудые сүлөөлхэ талаар хитад арадай өөрынгөө суверенитэ эрхые бэелүүлхэ Дальна Востогто тохеолдодог түгшүүриие шалтагаанинь хэзээдэшье болодоггүй байгаа гэжэ заажа хэлэхэ хэрэгтэй. Тайвань шадар тохёолдоһон мүнөөнэй түгшүүриитэ байдал юун дээрэһээ бии болооб гэхэдэ, Холбоото Штадуудай правительство Тайваниие эзэмдээд, Чан Кай-шиин урбагша бүлэгые дэмжэжэ, һүйдхэлгын ябуулгануудые саг үргэлжэ ударидажа, Хитадай Арадай Республикада эсэргүү сэрэгэй заналхийлэл хэжэ, Холбоото Штадуудай правительствын ба Чан Кай-шиин урбагша бүлэгэй хоорондо баталагдаһан «бэе бэеһээ аюулгүй байдалые хангаха тухай договор» гэдэг энэ түгшүүриитэ байдалые бүри хурсадуулхаһаа гадна, Дальна Востогто эб найрамдалда эхэ аюул тохёолдуулна. Энэ түгшүүриитэ байдалай тохёолдоһон ябадал Хитадһаа бэшэ, харин Холбоото Штадуудһаа энэ үндэһэтэй байһанинь тон эли байна. Хэрбээ, Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгаяа Холбоото Штадуудай зогсоогоод, Тайваньһаа болон Тайваньска хоолойһоо өөрынгөө бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргажа абаашаа һааб энэ түгшүүриитэ байдалай зайсуулагдаха байһанинь сохомтой.

Хитадай Арадай Республикын ба Чан Кай-шиин урбагша бүлэгэй хоорондо буудалдаа зогсоолго гэдэгые Холбоото Штадуудай правительство, тэрэнэй тала баригшад түйлаха гэжэ оролдоно. Энэ һэдэлгэнь үнэндөө Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалга ба Хитадай территориие булимтаран абаха гэһэн ябадал болоно. Тайваниие Холбоото Штадуудай эзэмдэжэ байлгатай эбсэхэень, американо-чанкайшистска «бэе бэеһээ аюулгүй байдалые хангаха тухай договорые» мэдээжэ хитад арадые баадхаахын ба шэнэ дайнда бэлэдхэхэ сэрэгэй база болгон Тайваниие Холбоото Штадуудай хэрэглэхэ ябадалые шиидхэхын тулада тэдэнэр сэрэгэй заналхийлэл гэнэ. Энээниие Хитад арад ямаршье ушарта тэсэжэ шадахагүй байна. Энээниие Хитад арад шууд шангаар эсэргүүсэн буруушаана.

Хитадай суверенитедые болон территориальна бүрин бүтэн байлгые хамгаалхын, Хитадай аюулгүй байдалые, Дальна Востогто эб найрамдалые хамгаалхын тулада хитад арад Тайваниие сүлөөлхэ ёһотой. Тиихэдэ Холбоото Штадууд Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгаяа зогсоохо, Тайваньһаа болон Тайваньска хоолойһоо өөрынгөө бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые гарган абаашаха ёһотой.

Шэнэ Пекин

ПЕКИН, январиин 25. (ТАСС). Чан Кай-шиин харшс бүлэгэй эзэрхэлгэһээ Пекинэй сүлөөлэгдэһэн үдэрһөө хойшо 1955 оной январиин 31-дэ зургаан жэл гүйсэхэнь.

Столицын барилгануудта ажал хүдэлмэри ехэ эршэтэйгээр хэгдэжэ байна. Заводуудай, фабрикануудай шэнэ корпусууд, олон дабхар байрын гэрнүүд, гүрэнэй эмхи зургаануудай байшангууд, гостиницанууд, больницанууд, кинотеатрнууд болон бэшэ һургуулинуудай байшангууд баригдажал байна. Зургаан жэлэй турша соо Пекиндэ хамта дээрээ 10 миллион гаран квадратна метр талмайтай байрын гэр баригдаа. Городой гэр байрын юрэнхы талмай Пекинэй сүлөөлэгдэхын урда тээхи үетэй сасуулбал 50 гаран процентээр ехэ болоһон байна.

Пекинэй хэдэн олон үйлсэнүүд асфальтаар хушагдаа. Городской водопровод болон канализаци нилээд үргэдхэгдөө. Үйлсэнүүдтэ, садуудта болон парконуудта 11 миллион хэһэг модон тарингдаа. Столицын заха булангуудта культурын ба амаралтын 4 шэнэ парк байгуулагдаа.

Пекин хадаа оронгой культурна ажабайдалай томо центр болоно. КНР-эй Наукануудай академи, научно-шэнжэлэлгын элдэб эмхи зургаанууд, академинууд, 4 миллион гаран том номтой, орон дотороо эгээн томо пекинскэ гүрэнэй библиотекэ эндэ бии юм. Пекиндэ 14 газетэ, 188 журнал хэблэл гаргагдадаг. Пекинэй хэблэлһээ 1954 ондо 217 миллион хэһэг ном баралжа гаргаа.

Пекинэй сүлөөлэгдэхын урда тээ тэндэ 9 институт ба университет бии байһан юм. Мүнөө тэдэнэй тоо 27 болоо. Баруун талынь районой университетскэ городок баригдажа байна. Тэндэ металлургическа, нефтяной, геологическа, авиационно ба бусад дээдэ һургуулинуудай байшангууд баригдажа дүүргэгдэнхэй. Мүн Наукануудай академиин шэнэ байшан баригдажа байна. Столицын эхин һургуулинуудта һуража байһан хүүгэдэй тоо 1954 ондо 1948 оноийхитой сасуулбал хоёр хахад үлүүтэй дахин, дунда һургуулинуудта һурагшад хоёр дахин олон болоо.

Арадай засагай тогтоһонһоо хойшонхи үе соо хүн зоной материальна байдал нилээд һайжаран ба юумэ худалдан абаха шадабаринь үргэһэн байна. Пекинэй 17 томо предприятиин мэдээнэй ёһоор хүдэлмэршэдэй салин хүлһэн 1949 оноийхитой сасуулбал 103 процентээр нэмэһэн байна. Ажалшадай элүүрые хамгаалга һайжаруулха талаар ехэ юумэ хэгдээ. Пекинэй больницануудай һуурин тоо 1954 ондо 1949 оноийхитой сасуулбал хоёр үлүүтэй дахин олон болоо. 1954 ондо 1100 хүнэй һууринтай эндэ шэнэ больница, тэрэ тоодо «Тунжень» гэжэ больницын байшан, хүүгэдэй больница болон бусад Пекиндэ баригдаһан байна. 800 хүнэй һууринтай баһа нэгэ шэнэ томо больница һаяар нээгдэжэ юм. Городой предприятинуудай дэргэдэ 113 поликлиникэ нээгдэнхэй.

Японо-хитадай худалдаа наймаанай харилсаануул тушаа

ШАНХАЙ, январиин 25. (ТАСС). Токийска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ туһалха японско ассоциаци ба японско-хитадай худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ туһалха парламентска лига 1955 ондо худалдаа наймаа эрхилхэ хэлсээ баталхын тулада худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдые Японидо эльгээхэ тухай тусхай уряалые уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ туһалха хитадай комитедтэ январиин 24-дэ эльгээгээ.

Үбэлдөө малаа иигэжэ харууһална

Могойтын районой «Коммунизм» колхозой ниитын ажахы жэлһээ жэлдэ түргэнөөр хүгжэжэ байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ илангаяа малажал түргэнөөр хүгжөө. Мүнөө колхоз 17 мянга гаран хонитой болонхой. Эндэхи малшад малай тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо. Энээнэй ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ хонидһоо ноһоон ехээр хайшалагдадаг, үнеэдһээ һүн ехээр һаагдадаг болоһон байна. Үнгэрһэн жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм шахуу ноһон хайшалагдаа. Зарим түрүү хонишод бүришье ехэ ноһо хайшалаһан байна. Жэшээлхэдэ, хонишод Пагма Цыренова, Бальжима Доржиева, Уржин Ральдиева гэгшэд хонин бүриһөө 4,6—4,7 килограмм ноһо хайшалжа, эрхим амжалта туйлаа. Хонишодһоо мүн һаалишадшье балай гээгдэдэггүй. Эндэхи һаалишад мал харууһалга, эдеэлүүлгын шэнэ түрүү арганууды хэрэглэдэг болоно, үнеэдһээ һү һаалгаа горьтойхоноор дээшэлүүлээ. Тугалнуудаа эхэһээнь һалгаан, тулигдэдэггүй байрада түлжүүлдэг шэнэ арга хэрэглэһэн коммунистка Бутит Намсараевагай даажа байдаг гүүртыхид 72 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө дунда зэргээр 1500 литр һү һаагаа. Ахалагша һаалишан Намсараева өөрөө үнеэн бүриһөө 1815 литр һү һааһан байна.

Колхозой олзо доход гол түлэб малажалһаа ородог юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ ниитын ажахыһаа хамтадаа миллионһоо холо үлүү түхэригэй олзо оруулагдаа. Колхоз олзо доход ехэтэй байлгаха гэшүүдэйгээ ажалта үдэртэ таряа талха болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудһаа гадна, мүнгэ ехээр хубаана. Мүнөө энэ

(Агын Бурят-Монголой национальна округһоо ерэһэн бэшэг)

дэхи колхозингууд материальна һайн байдалтай, культурнаар ажаһууна.

Энэ колхозой урда урда жэлнүүдэй хүдэлмэриин туйлалтанууд, малшадайнь дүй дүршэл үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын «Дальний восток» гэжэ павильондо залхууд соо харуулагдаа. Колхозой түрүүлэгшэ Базар Санжиев ба хэдэн түрүүшүүл выставкэдэ ошоожэ ерээ.

—Оронойн түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танилсажа, бидэнэр ехэ юумэ ойлгообди,—гэжэ Санжиев хөөрэнэ. Бидэниие Ставропольско хизаарай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хонишодой баян дүй дүршэл илангаяа ехээр һонирхуулаа. Энэ колхоз 1953 ондо 28 мянган толгой хонидоһоо тус бүриһөө дунда зэргээр 5 килограмм хахад эрхим шанартай нарин ноһо хайшалаа. Манда энэ тухай ехэ ноһо хайшалха арга биил даа. Хониноһоо 4 килограммһаа дээшэ ноһо хайшалдаг болоһон хонишодай ойрын жэлнүүдтэ хонин бүриһөө 5—6 килограмм ноһо хайшалдаг болохобди гэжэ мэдүүлнэ.

Колхоз үнгэрһэн намартаа малай үбэлжэлгэдэ эртээнһээ һайнаар бэлэдээд, энэ шухала кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Үнгэрэгшэ зун, намартаа хамта 36 мянган центнер үбэһэн, 375 тонно силос, 386 центнер корнеплодууд, 5 мянгаад центнер овёс, 4 мянгаад центнер зелёно бэлэдхэгдэһэн байгаа. Гадна, колхоз үшөө 4655 центнер концентрированна тэжээл, 400-гаад центнер тэжээлэй дабһа болон яһанай гурил худалдажа абаха юм. Тэжээлэй балансын ёһоор гүүртэ, отаранууддта һара бүридэ гаргашалагдаха тэжээлэй хубаари хэгдээ.

Эндэ үбэлэй сагта малай адуулга шадамараар эмхидхэгдэдэг. Үнгэрэгшэ намартаа колхозой правлени малажалай мэргэжэлтэд болон малшадтай зүбшэн хэлсэжэ, үбэлэй сагта хаана, ямар бэлшээринүүдтэ хэды саг соо али гүүртэ, отаранууддай мал адуулагдахаб гэһэн маршрут зохёоһон байна. Тэрэ маршрудай ёһоор мүнөө 19 отарын хонид, хэдэ хэдэн гүүртын эбэртэ бодо мал бэлшээринүүдые һэлгэн нүүжэ ябаад, адуулагдана. Бэлшээрээ ябаһан мал нэмэлтэ тэжээл эдидэг байхадаа хүсэ шалтагаан заашье гэнэдэггүй.

Мүнөө энэ колхозой эртэ түрэхэ хонид хурьгалжа захалаа. Энэ үбэлдөө хамта мянга гаран хонид хурьгалха юм.

1955—1956 онуудай турша соо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олохын түлөө эндэхи колхозингууд тэмсэжэ байна. Таряаланхайдай бригаданууд ба малшад дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаад, мурысөөнөө үдэр сэрэхэ бүри улам үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Һаалишад Бутит Намсараева үнеэн бүриһөө 2700 литр, Долсон Цыденова 2500 литр һү һааха, хонишод Долсон Балданова, Санжижаб Цыренов, Цындыма Намдакова болон Дарма Дандаров гэгшэд даажа байһан хонидойнгоо тус бүриһөө дунда зэргээр 4—4.8 килограмм ноһо хайшалха уялга абаа.

Иигэжэ «Коммунизм» колхозой хүдөө ниитын ажахы хүгжөөлгэдээ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ олоороо хабаадаха эрхэ олохын түлөө тэмсэжэ байна.

А. Жамбалон.

В. И. Ленинэй Зохёолнуудые Румынида хэблэн гаргана

БУХАРЕСТ, январиин 24. (ТАСС). Румынска Арадай Республикын политическэ литературын хэблэл В. И. Ленинэй Зохёолнуудай 27-дохи томые румын хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба.

СССР-эй арадай ажахын амжалта тухай болгарска хэблэл иигэжэ бэшэнэ

СОФИ, январиин 23. (ТАСС). СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1954 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэлые таилбарилха зуураа, «Работническо дело» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэнэ:

Энэ мэдээсэлһээ тоо бүхэниинь коммунизмын замаар лаб найдамтайгаар дабшан ябаһан советскэ хүнүүдэй ажалай ехэ дэбжэлтые харуулна. Советскэ Союзай амжалта бүхэн арадай демократиин оронуудай ажалшадай дабшажа ябаһан тэрэ замай тон зүб байһыень нэгэ тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Советскэ оронтой хүсэн түгэлдэр байха тудам арадай демократиин оронуудта социализмын үндэһэ һуури бата бэхи ба хэлбэршэгүй байха болоно. Советскэ арадай баялиг дүй дүршэлһөө һургаал абан, болгаро-советскэ зориг бадаруулхые хани барисаае бэхижүүлэн, Болгариин ажалшад социализм байгуулгада мүнөө жэлдэ шэнэ амжалта туйлахаар хүсэд шиидэнги байна.

МНР-эй арадуудай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй түрүүшүүлэй съездын урда тээ

УЛАН-БАТОР, январиин 25. (ТАСС). Арадуудай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй түрүүшүүлэй нэгэдэхи съезд 1955 оной мартда Улан-Баторта зарлагдахань. Мүнөө үедэ Монгол Арадай Республикада арадуудай 200 гаран нэгэдэл бии юм. Эдэ нэгэдэлнүүд өөһэдынгөө үдэр бүриин ажалаар хүдөө ажахые хамтаараа эрхилэлгын булюу һайн байдые харуулна. Эдэ нэгэдэлнүүдэй амжалта тухай, тусхайлбал, иимэ баримта гэршэлжэ үгэнэ. Гансахан 1954 оной туршада нэгэдэлнүүдэй малай тоо хоёр дахиһаа үлүүгээр олон болоо.

Арадуудай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй жэшээтэ Устав съезд дээрэ баталан абтаха юм.

Японско парламент тараагдаба

ШАНХАЙ, январиин 24. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, парламентска һунгалтын болохоёо байһантай дашарамдуулан Хатоямын правительство парламентын доодо палатые мүнөөдэр тараагба.

Шэнэ һунгалтын болохо үдэр тухай хуулитаар үшөө мэдээсэгдээгүй.

США-гэй конгресстэ президент Эйзенхауэр тусхай бэшэг эльгээбэ

ВАШИНГТОН, январиин 24. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Вашингтонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, США-гэй конгресстэ президент Эйзенхауэр январиин 24-дэ тусхай бэшэг эльгээжэ хандаба. «Формозын ба Пескадорска аралнуудай аюулгүй байдал» гэдэгые хангаха, ондоогоор хэлэбэл, Тайваниие Американ эзэмдэжэ байлгыень үргэлжэлүүлгые хангаха шухала болоһон ушарта США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ түлөөлэлгэ намда олгыт гэжэ конгрессһээ Эйзенхауэр эрһэн байна.

Хандалга соогоо Эйзенхауэр Хитадай Арадай Республикые хардан дайраһан байна юм.

Шельба США-да ошохонь

РИМ, январиин 25. (ТАСС). США-да зориута айлшалан ошохо тухай Эйзенхауэрэй дурадхалые Италиин министрнүүдэй совэдэй түрүүлэгшэ Шельба зүбшөөбэ гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Тэрэ хадаа мартын 27-до Вашингтондо ошожо, Эйзенхауэр болон Даллестай уулзаха юм.

Амаралтын үдэр «Динамо» стадионой каток дээрэ. Л. Хайдуровай фото.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Сүлөөтэй сагаа һайнаар үнгэргэнэ

Закаменай аймагай Утаата-Далахайн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдадаг байһан тухай «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ статья толилогдоһон байгаа. Тэндэ заагдаһан дутагдалнуудые усадхахын тулада колхозой правлени болон партиин организаци зохихо хэмжээнүүдые абаһан байна.

Мүнөө малай фермэнүүд болон гүүртэнүүдэй байрададаг Тудхалта гэжэ газарта культбаза эмхидхэгдэбэ. Малшадай сүлөөтэй сагаа һайнаар үнгэргэхын тулада культбазын улаан буланда шатар, даам, домино гэхэ мэтын наадануудһаа бии. Мүн малшад тэндэ ошожо шэнэ газетэ, журналнуудые, хүдөө ажахын болон уран һайханай литературын номуудые уншадаг болоо. Тиихэдэ ойрын сагта улаан буланда радиоприёмник тодхогдохоор, үшөө 2 мянган түхэригэй элдэб хэрэгсэлнүүдые худалдан абахаар хараалагдана.

Гадна, тус колхозой правлени болон партиина организаци малшадые дулаан хубсаһаар хангаха тухай анхаралаа табина. Жэшээнь, малшадта түлэбэригүйгөөр нэгэ нэгэ пар валенкануудые абажа үгэһэн байна. Мүн малшадай өөһэдөө хубсаһа хэхэнь хубын, бүд хэхэ мэтын эд бараа элбэгээр худалдадаг болоо. Энэ дэхи малшад мүнөө үбэлжэлгын үедэ малаа тобир тарганаар, абажа түлүүдөө гээлтэ хоролтогүйгөөр ордо оруулжа байна.

Энэ колхозой клуб заһабарилагдажа, урааһайханай самодеятельностиин коллектив декабриин 12-то түрүүшынхээ колхозингуудта концерт харуулһан байна. Тус самодеятельностиин кружогой хүдэлмэридэ колхозой залуушуул эдэбхитэй һабаадалсадаг болоо.

Ф. Цыренжапов.

Кварталына түсэбөө уридшалан дүүргэхын түлөө

1954 оной үйлэдбэриин түсэбые валовой продукци гаргалгаар 114 процент дүүргэһэн Сэлэнгын промкомбинадай коллектив РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрэн социалистическэ мурысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо. Тиин байгша оной нэгэдэхи квартал тусэбые дүүргэжэ, һунгалтын үдэрые угтаха гэһэн шэнэ уялга абаа.

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө үйлэдбэриин дүүргэжэ тэмсэдэг тус комбинадай һэсы даралгын цех (начальниинь нүхэр Шуменков) түрүүлжэ ябана. Цехын хүдэлмэришэд нүхэд Ускова, Буянтуева, Рандина, Игумнова, Мурашев болон бусад халаанайнгаа даалгабариие 120 процент хүртэр дүүргэжэ, ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Е. Воробьев.

Шэнэ түлнүүдые абана

МУХАРШЭБЭР. (Манай корреспондентһээ). Аймагай олохон колхозуудай малажалай фермэнүүд малай шэнэ түлнүүдые абажа эхилбэ. «Улаан-Шулуутай» колхозой эбэртэ бодо малай фермын Шэнэстэдэхи гүүртын малшад Самажаб Батуева, Дулгарма Шагдарова, Дулма Ринчинова, Дулгаржаб Башактуева болон бусад 20 гаран тугал абаад, түлигдэдэггүй байрада, эхэһээнь һалгаан тэжээжэ байна.

Эдэ нүхэд байгша ондо нютагайнгаа үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха уялганууды абаа.

Мүн Нарин гэжэ газарта байдаг нарибтар ноһотой хонидой отарын хонишод 200 гаран хурьга абаад кошарно-базова аргаар түлжүүлжэ байна.

Тэрэшэлэн Булганинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай малшад шэнэ түлнүүдые олоор абажа эхилнхэй.

Б. Дымбрылов.

Хоккейгээр городой түрүү һууриин түлөө

Хоккейгээр городой түрүү һууриин түлөө мурысөөнүүд һайдуранай спортивна обществонуудай командануудай хоорондо городой стадионууд дээрэ болохо үнгэрбэ.

БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ ПВЗ-гэй «Локомотивай» 1-дэхи командын хоккеистнэр «Динамо» гэжэ һайдуранай спортивна обществын командатай уулзажа, наадалһаа түрүүшын хахадые 1:1 тоотойгоор дүүргэбэ.

Наадын хоёрдохи хахадта стадионой ээзд добтолгоо эрид шангаржажа, динамышнадай ворота руу хэды бүмбэгэ үдээ дараалан сохижо оруулаа. Тингэжэ, локомотивайхид «Динамын» командые 5:1 тоотойгоор шүүһэн байна.

Мүн «Байкал» гэжэ һайдуранай спортивна обществын стадиондо үлүр каток дээрэ «Звезда» обществын хоккеистнэр стадионой ээздэтэй наадаба.

Наадынай эхилэхэтэй сасуу стадионой ээзд спортивна һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулжа, өөһэдынгөө ворота руу нэгэшье бүмбэгэ бингүй, айлшадайнгаа ворота руу зургаан бүмбэгэ хойно хойноһоо сохихо, 6:0 тоотойгоор илаба.

Эдэ мурысөөнүүдэй дүнгөөр очкоһоо 7 очко абаһан «Динамо» гэжэ һайдуранай спортивна обществын хоккейгэ команда городой түрүү һуурида гараа. 9 очкоһоо 7 очко абаһан ПВЗ-гэй «Локомотивай» 1-дэхи команда хоёрдохи һууриндэ гараһан байна. 6 очко абаһан «Байкалай» команда гурбадахи һууриндэ эзэлээ.

Е. Николаев.

ХРОНИКО

СССР-эй худалдаа наймаанай министрын уялгануудаа сүлөөлхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшын Орлогшо нүхэр Анастас Иванович Микоянай гуйлтые СССР-эй Верховно Совэдэй Президиум хангаба.

СССР-эй Верховно Совэдэй Президиум нүхэр Дмитрий Васильевич Павловые СССР-эй худалдаа наймаанай министрээр томилбо.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Мүнөөдэр кино, театрнуудта

Оперо ба балетэй театрта — оперо «Дубровский» 6—10 классай һурагшадта (18 часта).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «15-ти летний капитан» (10 ч. 30 м.), «Фанфан Тюльпан» (12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—«Мойдодыр», «Карандаш и клякса» (10 ч. 30 м.), «Командир Корабля» (11 ч. 30 м., 15 ч. 30 м. ба 19 ч. 45 м.), «Ураган» (17 ч. 30 м. ба 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Золотые яблоки» (10 ч.), «Испытание верности» (11 ч. 30 м., 13 ч. 45 м., 16, 18 ч. 10 м. ба 22 ч.), «Бродяга» 1-дэхи сери (20 ч. 15 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 31-48, культуры и быта, промышленности — 35-11, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00362. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 48.